

Szerkesztői iroda:

Kossuth Lajos utca (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények címzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre	32 korona.	Negyedévre	8 korona.
Félévre	16 korona.	Egy órára	3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Hivatalos közlemények sora 5 korona.
Nyilttérli szilkkok garmond sora után 40 fillér fizetendő.

Odaát.

Ha már a kormány félhivatalosa elismeri, hogy felfordulnak odaát az állapotok, bizonyosra vehetjük, hogy teljesen fel is vannak már fordulva.

Körber dr. hiában akar alkudozni a csehek és a német baloldal vezetőivel, úgy látszik, a Reichsrath bevégezte egy időre a működését, s Ausztriában nagyon jól tudja a kormány, hogy vannak szegek, melyekre az alkotmányokat, országgyűléseket fel lehet függeszteni.

Hogy azután mi lesz, azt talán Körber tudja a legkevésbé, de hogy béke nem, arról biztosíthat a német bal és a csehek hangulata.

Egy rendesen működő Reichsrathot elképzelni utópianál is több. A cseh obstrukciót nem szerelhetik le, legfeljebb a nyelvredelet eredeti visszaadásával, vagy esetlegesen a statusquo fenntartásával. S még akkor is elhíhtjük, hogy Stransky vagy Herold urak épen csak a legközelebbi alkalmat ragadandják meg a szeretett Ausztria kocsját a sárban hagyni. S ha ez le van szerelve? A hátuk megett áll a kész német baloldal obstrukciója!

Ez a képe a legközelebbi jelennek. De vegyük azt, ha felszök a Reichsrath s helyébe lép a katonai diktatura a hivatalnok-kormányval az élén!

Talán akkor az ifjú cseh párt hajlandó semmivé válni és feladni összes terveit és reményeit, s hajlandók lesznek hirdetni, hogy Csehországnak nincs nagyobb vágya, mint beolvadni az egységes Ausztriába? Hogy mennyire hajlandók erre, azt Herold dr., egyik vezetője ez ifjú cseheknek, bebizonyította Párisban, a kamara elnökével folytatott eszmecsereben.

A P. H. is foglalkozik a beszéddel s azt látja benne, hogy ez által a csehek laviroznak az orosz-francia szövetség felé, mintegy szláv szövetséget akarván az orosz Ausztria ellen.

Ha ezt mi nem is írjuk alá, de tény az, hogy a csehek egész nyíltan a világ elé viszik, akarják vinni küzdelmüket s Ausztriának tartományából, Ausztriával szövetséges önálló királyság akarnak lenni.

Hogy ehhez van-e joguk, azt kérdezzük Ausztria legújabb élet történetéből. A természetben, a mi fennmaradásra van törekve, az fejlődik, az államok, ha élni akarnak, haladnak? És Ausztria? Bomlik, mint egy beteg test! Annyi nemzetiségű részei nem tudnak élni, gyümölcsözni a természetellenes

frigyben. Osztrák-nemzet, hol van, ami domináló erejével egybe forraszsza népetet? Sehol.

Osztrák-lengyel, osztrák-német, osztrák-cseh van hazájában, de osztrák nemzet még nincs! S elnyomó, erőszakos politikájával nem is lehetett különböző népeiből egységes hazát teremteni! Ugy látszik, vetése most megteremtette a maga gyümölcsét, most már kísértse meg élvezni!

A cseh önállóságot követel, a lengyel zugolódik, s a németek áhítattal néznek a nagy német birodalom felé! Hova forduljon erőért bizalommal?

Már hangoztatják, hogy a magyar nemzet erős alkotmány érkeke, loyaltása az, a mi megmentheti Ausztriát!

Igen, alkotmányunkhoz törhetetlenül ragaszkodunk, a koronás király mi előttünk szent, mert magyar király, mi nem fordulunk a külföldhöz, csak sértethetlen jogainkhoz, de Ausztria mit tesz velünk a mai napig?

Kizsákmányolja anyagi erőnket, tartományának, gyarmatjának tekint — a mostani politikájával azt absolute nem remélje, hogy micszünk azok, a kikre támaszkodva folytathatja önző, színtelen kormányzatát.

Nekünk is vannak céljaink, jövőnk képe előttünk is lebeg, a cseheknel mi sem kevésbé tudjuk megkövetelni jogaink, csak hogy úgy látszik, még mi nem ébredtünk fel.

Britannia nem nagyobb, mint mi, s a leggazdagabb, legnagyobb hatalom, Poroszország kisebb, megszerezte a nagy német hegemoniát és mi nem tudjuk kivívni, hogy az átkos lekötő vámszövetség alól kiszabaduljunk, nálunk az önálló vámterület, önálló hadsereg olyan utópia, miről álmodni is öröklésnek tartják!

Nekünk nincs egy emberünk, aki szavát így hallatta, hogy azt meghallják, mi a delegációban nem merünk követelni, még kérni sem, ott a hol egy cseh a felségnek szemébe mondja: „En nem hagyom felség, a hazám jogait!”

Mi folytatjuk a vegetáló életet, Ausztria él helyettünk, kizsákmányol, szolgálának tart!

Csak most egyszer ébrednénk fel. Odaát bomlanak az állapotok, senki sem sejtí, mi lesz, állunk mi is készen egyszer! Nem is tudjuk a pillanatot jöttét, mikor gyullad fel az egész ósdi épület, s a láng a mi fejünkre is átszaphat!

Politikai hírek.

Az első interpellációk. Budapestről írják, hogy a Kossuth vezérlete alatt álló függetlenségi párt az országgyűlés megnyitása után mindjárt az első ülésen interpellációban kívánnak foglalkozni a katolikus naggyűlésen elmondott beszédekkel, a mi a néppárt és a Kossuth-párt egyik, Bánffy-hoz szító árnyalata közt előreláthatólag erős ösztetzésre fog alkalmat szolgáltatni. — A függetlenségi és 48-as Ugron-párt azért intéz kérdést a kormányhoz, mert az ideai galicziai nagy hadgyakorlatokra egy honvédfalgadosztályt kivezényelték, holott a honvédség a védő-törvény értelmében Magyarország határát a törvényhozás beleegyezése nélkül el nem hagyhatja. Kivihető ugyan sürgős esetben királyi parancsra a honvédség a törvényhozás utólagos jóváhagyásával, de ez a sürgőség most semmi által sincs indokolva.

Elismerés Darányi miniszternek. Palugay Gyula Liptómező alispánja szintén indítványt terjeszt a megyegyűlés elé, hogy a vármegye főiratban köszönje meg a miniszternek a földművelés érdekében tett nagy szolgálatait. — A debreczeni gazdasági egyesület már el is küldte főiratát, melyben hálás köszönetet mond *Darányi* miniszternek a magyar mezőgazdaság és különösen *Debrecen* város gazdasági jólétének előmozdításáért.

Minisztertanács. Budapesti tudósítónk értesít, hogy a Széll-kormány tagjai szerdán délután öt órakor tartották a nyári szünidő után első miniszteri tanácskozását. Fő és majdnem kizárólagos tárgya a jövő évi állami költségvetés összeállítása és azzal kapcsolatban a beruházási törvényjavaslat végleges megállapítása volt.

Több miniszteri tárca vezetője, nevezetesen a kereskedelmi, közoktatásügyi és földművelésügyi miniszterek olyan jelentékeny költségvetésselkezelő irányoztatók előtárcajuk jövő évi szükségletét, hogy nem csekély munkát adott a minisztertanácsnak ezeket az igényeket összehangzásba hozni az államháztartás egyensúlyának fenntartásához fűződő nagy érdekekkel. Szóba került a minisztertanácsban, habár szorosan véve nem tartozik illetékességi körébe, az osztrák politikai helyzet is, a melyre nézve a miniszterelnöknek módjában volt megnyugtató kijelentéseket tenni.

Darányi a gazdasági haladásért.

Kolozsvár, szept. 7.

A napokban Kolozsvárt és Erdély néhány vidékét bejárta *Darányi* miniszter erdélyi utja határozottan a mellett tanuszkodik,

hogy a miniszter egész erélylyel hajtja végre telepítési terveit.

A telepítés, leginkább pedig az *erdélyi telepítés* most már nagyobb, számbavehető arányban fog megindulni s mielőtt még tárgyalná a törvényhozás a telepítési javaslatot, már megszerezte a kormány vagy pedig kiszemelt a megvételre több nagyobb erdőbirtokot, melyeket a telepítésre fog felhasználni.

Mindenki csak üdvözölheti e téren a földművelésügyi minisztert, a miért kivette a telepítés ügyét a teoretikus tapogatózás zavarából s a tanulmány címén nálunk szokásos hévizalásból a gyakorlati megvalósulás terére.

Hogy a telepítési javaslat tárgyalása előtt is személyesen kíván helyi szemléltartani és személyesen gyűjti az információkat, abból azt a reményt meritjük, hogy nem fogja elkedvetleníteni a magukat minden önálló gondolkodású ember előtt megutáltató, minden tisztességes és nemzetiesen gondolkozó egyén előtt tolakodásukkal, erőszakoskodásukkal feltűnő üzérkedők lármája.

Most maga is láthatja, hogy némely nagyhangú műhazafinak liberálisága hova lyukad ki. Önmaga tapasztalhatja. S hogy tapasztalatból ismerte meg a sadduceusokat: ne tájtsion most már egy lépést sem azokban az akciókban, melyek gyűlölté teszik ugyan egy nyegle csoport előtt, de biztosíthatják egy megmentett nagy népcsalád és az egész ország elismerését és halálját.

Azzal minden magyar ember, a kinek szíven fekszik a magyar nemzet gazdasági és politikai jövője, tisztában van, hogy úgy a gazdasági érdek, mint a nemzeti cél bizonyos helyi népfölöslegnek más, elég megélhetést nyújtó területre való áthelyezését kívánja.

Magától az nem mehet végbe; tehát mesterségesen, állami segítséggel, támogatással kell ezt a mozgalmat megindítani és lebonyolítani. Ez a telepítés.

Az ipar kiterjesztése, új területeken való meghonosítása mellett csakis a helyesen és rendszeresen eszközölt telepítés segíthet a mostani bajokon, melyek visszahatalással vannak gazdasági és politikai életünkre: nevezetesen az, hogy egyes vidékeken a megélhetés nehézsége, sőt a nyomor miatt idegen országokba vándorolnak, más-hol megakad a népesség természetes szaporodása, míg ismét más területeken nem magyar, sőt határozott államellenes nemzeti-szerű elemek minden megszakítás nélkül terjedő kompakt tömegeket képeznek, melyeknek társadalmilag egyáltalában nincs alkalmuk a magyarsággal érintkezni s az állam-eszméivel megbarátkozni.

Mondjuk ki magyarán, minden nemzetiség sérelme nélkül, hogy főképpen Erdély-

ben az államalkotó szétszórt magyar elemet nem látjuk a határszéli székelység szintén már meghasogatott tömege által sem biztosítva; ellenben látjuk azt a nyomást, melylyel a románság éppen tömegükre hivatkozva, a külföldről hatnak rá.

Az etnografiai alaphoz politikai következtetést szírnék le történelmi hamisítás módszerével.

Ezt nemcsak jogunk, hanem elengedhetetlen politikai kötelességünk ellensúlyozni. Sz—J.

A kínai háború.

Az orosz javaslat

London, szept. 5.

A Reuter-ügynökség jelenti Sanghajból tegnapi kelettel: A kínai kérdés legújabb fordulata itt valamennyi nemzetiség között nagy megdöbbenést idézett elő. A német kolónia ma azt táviratozta a német kormányra, hogy az *idegen csapatok kivonása Pekingből végeztesse válhatik az idegenek érdekeire*. Holnap még több indiai csapatot szállítanak partra. Német részről szállást készítenek 450 ember számára.

Li-Hung-Csang szerepe.

London, szept. 5.

A Times-nak jelentik Sanghajból: Egy augusztus 19-én kelt ediktumban azt mondja a kínai császár, hogy kötelességének tartja, hogy a szövetségesek közeledésére való tekintettel teljesítse a regens császárné kívánságát s elkísérje őt nyugatra, miután Junglunak, Csaantungnak és Cungcsi-nak megparancsolta, hogy Pekingben maradjanak s tovább kormányozzanak, Li-Hung-Csangot pedig utasítják, hogy minden erejével igyekezzen tárgyalásba bocsátkozni a hatalmas-ságokkal.

Forradalom Dél-Kínában.

Newyork, szept. 5.

A New-York Herald jelenti Hongkongból 3-iki kelettel: Befolyásos benszültöttek úgy nyilatkoznak, hogy az idegenellenes mozgalom Kína déli tartományában már olyan mértéket öltött, hogy a hatóságok nem képesek többé feken tartani. Azt mondják, hogy egy hónapon belül iszonyu forradalom fog kitörni.

Peking ostroma.

Berlin, szept. 5.

A Wolff ügynökség jelenti Sanghajból: Pekingi jelentések szerint Lösch hadnagy és Pifremont segéd-irodatiszt az ostrom alatt tevékeny részt vettek a védelemben. Lösch naggyobrszt az amerikai követtség mögött állított forlaszon küzdött angolok társaságában. A németek és az amerikaiak rendkívül jó bajtársi viszonyban voltak egymással.

A mai napon az orsovai korona-kápolna csendos falai közé vísz képezeletem. Az orgona szelid hangjaiban, mintha századok küzdelmei és reményei sirónak föl. Szivem hurján megrezdül a nemzet imája, reménye:

„Az nem lehet, hogy annyi szív
Hiába ontá vért,
S keservben annyi hű kebel
Szakadt meg a honért!
Még jöni kell, még jöni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százszekrek ajakán...”

Egy fiatal leány története.

— Angol regény. —

A Lauri szerzőjétől.

Az „Ellenzék” részére fordította: AMICA.

XXXVIII.

(Folytatás.)

(76)

— El volt ájulva! Pálínkat kellett szereznie, hogy életre hozza. Gyöngéd kezével tette fejét a fűre és aztán, a becses oklevelet a ruhája zsebébe rejtve, vissza ment a könyvtárba. A sötétség miatt és mert félt, ne hogy zajt csináljon, lassan találta meg útját az ebédőbe, hol tudta, hogy a pálnika hol áll. Nagy nehezen sikerült egy poharat találnia és azt megtölteni és azzal vissza sietett az ő hűséges barátjához. Oda érkezve, örömmel látta, hogy az kezdett magához térni.

— Sajnálom — mondá az ilju gyenge hangon — hogy annyi bajt okozok kegyednek.

— Mondja meg nekem — kiáltá a leány esdeklő hangon — hogy mi a baja. Oh, mennyire aggódom miatta!

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1900. Szeptember 7.

A magyar szent korona.

— Feltalálásának évfordulóján. —

Irtá: Fülei Lajos.

Szeptember 8. napja nevezetes történelmi esemény évfordulója. 1853. év szept. 8-án találták meg Orsova mellett a lezajlott 1848–49-iki szabadságharc bujdosói által földbe rejtett szent koronát.

Szép, de viszontagságos története van ennek is, akárcsak a magyar nemzetnek. Kilencszáz éve, hogy Asztrik, a szentmárton-hegyi apát, meghozta Rómából István fejedelemnek a koronát.

Szűz, de viszontagságos története van ennek is, akárcsak a magyar nemzetnek. Kilencszáz éve, hogy Asztrik, a szentmárton-hegyi apát, meghozta Rómából István fejedelemnek a koronát.

Szűz, de viszontagságos története van ennek is, akárcsak a magyar nemzetnek. Kilencszáz éve, hogy Asztrik, a szentmárton-hegyi apát, meghozta Rómából István fejedelemnek a koronát.

Ezzel a koronával István az ezerek évben, augusztus 15-én Esztergomban megkoronáztatta magát. Ettől a naptól veszi kezdetét a magyar szent korona története.

Szinte csodának mondható, hogy annyi hányódás után még meg van ez a drága ereklye.

Majd a nagy lelkek feltő gondja őrizte, majd az aljas bérenczek orozva kinyújtott keze szennyezte be. Ma itthon, holnap idegen földön látjuk. Az erdélyi hegyektől a dalmát partokig hurcolják és rejtgetik. Megfordult ez a szent korona már faládban, zsákban, gyermek bölcsőben, zálogban, pocsoltyában...

Végre egy 1791-ik évi törvényezik a korona állandó helyéül Budát jelölte meg, a hol bántatlanul volt mindaddig, míg 1848-ban Windischgrätz herceg közeledtével, Kossuth hatalmába nem kerítette. Magával vitte Debreczenbe.

A szabadságharc lezajlott. Menekült testvéreink többnyire Orsován keresztül jutottak a törököldre. A zavar, a fájdalom e napjaiban történt a szent korona elásatása is, mely az utolsó napokban Szemere Bertalan gondjai alatt volt.

— A korona, írja naplójában, mint egy vampir furdosta oldalamat.

A vasládát, melyben a korona és a jelvények voltak s melyet négy ember alig tudott megmozdítani: külföldre vinni lehetetlen volt, itthon hagyni pedig nem akarta.

Végre, mikor Bathány Kázmér, mint-hacsak egy darab körül lett volna szó, azt

mondotta: *Törd össze vagy vedd a Dunába!* Szemere megkérte Grimmét, Házmánt és Lorodit, hogy egy fontos ládat, mely az ország jövődjére tetemes befolyással lehet, segítsenek neki elrejtetni.

A láda tartalmáról egy szót se szólt nekik. Ők se kérdezték.

A végvidéki harcok miatt üresen hagyott egyik ház szobáját felásták és a ládat oda temették.

Másnap, midőn a helyet megtekintették, arról győződtek meg, hogy valaki rájuk lesett, mivel a föld színét megbolygatva találták. Kivették tehát a ládat és egy fűzesben, a Rómániába vezető úttól balra, egy elhagyott fahidhoz közel, beásták a földbe. Ezután fogadást tettek, hogy a helyet fel nem fedezik mindaddig, a míg a honba vissza nem térnek. Grimm lerajzolta a tájat és a térképet átadta Szemerének.

Mindezekről a magyar nép csak annyit tudott, hogy a szent korona eltűnt.

És a nép viskóiban nemsokára szárnyra kelt a rege:

Angyal adta Istvánnak a koronát, angyal vitte is el egyik szép holdsugaras éjen utódjától és Árpád sirjába rejtette. Azonban még él egy férfi az Árpád vérből. Ez a férfi Kinizsi kardjával övezve, megnyitja a sirt, fejére teszi a koronát és Magyarország-nak ismét leend törvényes királya.

Ez időtájt a korona az Allion-hegy tövében fekvő elásva.

Késégtelennek tartom, hogy Szemere működésében a Kossuth keze dolgozott, ki sokkal inkább tisztelte a szent ereklyét, sem-

*) Történelmi Lapok.

A kinaiai ellen védett követségek általános összeköttetésben voltak egymással és kölcsönösen segítették egymást. Minthogy a német követség helyzete rendkívül exponált volt, Ketteler felesége férje halála után az angol követségre ment, a hol a többi asszony és valamennyi német polgári személy tartózkodott, kivéve a követség tagjait. Kettelernek a német követség házában levő házasságát később az ágyugolyók elpusztították.

Dr. Takács Zoltán pénzhamisító.

Tegnap távirati közlésünk kiegészítéséül ma vesszük a következő részletes leírást a Budapesti óriási szennázóit keltett esetről: Budapest szept. 6.

Ma hajnal óta a rendőrség börtönében egy pénzhamisító-banda ott állja. A banda főnöke: Takács Zoltán dr., az ismert ügyvédi vezér, a véderőviták alkalmával történt tünemények főhőse, Szeless Adorján megmen-tője és jó barátja.

A pénzhamisító banda tagjai: Oravecz János mezőtúri földbirtokos, Csapó József géplakatos és kedvese Kállay Róza, valamint Takács Zoltán inasa: Bsid József; ezek Takács Zoltánnal együtt ma reggel óta a rendőrség börtönében ülnek; továbbá még négyen: még egy mezőtúri földbirtokos, két iparos és egy fényképész, a kik most vidéken tartózkodnak, de mikor sorokat írjuk már valószínűleg le vannak tartóztatva.

A rendőrség a bandát következőképpen fogta el: Sajó Sándor VII. kerületi kapitányhoz egy héttel ezelőtt egy fővárosi hivatalnok és egy mérnökjelölt jöttek, a kik elmondották, hogy Takács Zoltán nekik titoktartás pecsétje alatt ajánlatot tett, hogy hamis 100 forintos bankjótákat terjeszszenek. A jóvelem egy bizonyos része az övéké lesz. Ők megtelepítésben először semmiféle ígéretet nem tettek, de azt mondták Takácsnak, hogy majd eljönnek és beszélni fognak róla még.

Sajó rendőrkapitány rögtön jelentést tett erről a főkapitánynak, a ki megbízta, hogy nyomban indítsa meg a nyomozást és kutassa ki a dolgot.

Sajó erre a nála járt két embert felszólította, hogy látszólag menjenek bele Takács ajánlatába és óvatosan, nehogy Takács rosszat sejtjen, tudják meg a pénzgártás történetét. A két ember így is cselekedett. Takácsal összeköttetésbe léptek és lassan-lassan kezükbe jutott a bűntény minden szála.

A rendőrkapitánynak híven referáltak és tegnap este értesére adták, hogy Takács éjjel Budapestre jön és nagyobb összeg hamis pénzt hoz magával, hogy aztán ezekből nekik is adjon a forgalomba hozatalra.

Takács gyakrabban a fővárosba jött s a Dob-utca 70. sz. alatt volt magának ideiglenes lakást. Innen rándulgotott le a környékre, főleg Mező-Turra, a hol bűntársait szerezte, de összeköttetésben állt még a messze vidékekkel is. Bejárta éjjelenként az éjjeli-kávéházakat, vendéglőket s itt akart tudni a hamis százasokon bűntársai segítségével. A két embernek az utóbbi helyen adott találkát ma d. e. 9 órára.

Késő éjjel érkezett meg egy nagy fekete börtönkával és több csomaggal. Már le akart fektüdni, a midőn hirtelen kopogás hallatszott az ajtón.

— Nincs nagy baj — volt a válasz — Egy szerencsétlen gyáva teremtes vagyok, hogy elájulok, mint egy gyenge szívű kis leány, de tényleg, hogy egy csuf ütést kaptam, ámbár nem olyan, ami aggodalmat okozna. Megsértettem a karomat.

A kut oldalán valami kemény kiálló tárgy volt és oly erősen ütöttem ahhoz a vállamat, hogy az nagy fájdalmat okozott. Ma kell sietnem és a gyógyításhoz látnom.

Mercedes összeinte aggályában a kezét tördelte.

— Ne vegye oly komolyan — kis Loftus; ez nem veszélyes. — Ilyen csekélységekkel a férfiak keveset gondolnak. — En nem törődöm vele. Hiszen a fájdalom — higgye el Mercedes — az a fájdalom, mit magától visellek el — édes! — És most megmondom, hogy ezekkel a kötelekkel mit kell tennünk.

Ha segítségemre lesz — az egyik kezemet használhatom — leoldjuk a fa derekáról és a legjobb terv, ha mind a kettőt, a hágesőt és a kötelet a kutba dobjuk. Azzal a farmerrel, a ki nekem kölcsönözte azokat, holnap eljégitom ezt a dolgot.

Ezt gyorsan megtették és elváltak. Mercedesnek a szive tele volt aggodalommal a barátja állapotán, de hálás szeretettel mondot biztató szavakat az ajkain.

XXXIX.

Elmult egy óra, midőn Mercedes testben és lélekben kimerülve azon erőfeszítésként, a miket tett, ismét a házában találta magát. A csendes házában semmi neszt nem hallzott. A táblákat betette, a könyvtár ajtaját bezárta és felment a széles lépcsőházra, megnyugodva abban a tudatban, hogy a házban egy tagja sem látszott és hallott abból semmit, a mit ő tett.

A régen leselkedő rendőrkapitány és a detektívek léptek fel:

— Ön Takács Zoltán dr? kérdezték tőle. Takács úgy megjédl, hogy alig tudott szóhoz jutni. Ez alatt a detektívek a fekete utazó-táskát és a csomagokat hatalmukba kerítették.

— Mit akarnak tőlem? — kérde Takács felocsudva az ijedségből.

A rendőrök ez alatt felnyitották a Táskáját és onnan egy kemény papírosba csomagolt ládikót vettek elő. Ezt felnyitották és 250 drb. hamisított százast olvastak ki.

— Ez hamis pénz? — szolt a kapitány.

Takács ekkor, a ki még mindig nem akarta hinni, hogy lelepezték, büszkén odaszolt:

— Ki meri azt mondani? A csomagokat is felbontották és itt 6 darab, a bankók gyártásához szükséges fényképlemezeket találtak.

Takács erre nem szolt semmit. Szótlanul megadta magát és a rendőrök felszólítására követte őket, a már lenn, a kapu előtt várakozó fiákerbe.

Beültették a kocsiába és elhajtottak a főkapitányságra. Itten megvizsgálták a hamis pénzt.

A százas bankók igen jó utánzatok nagyon könnyen forgalomba lehetett volna hozni azokat és csak annyiban különböznek, alig észrevehetően, hogy színük valamivel halványabb, mint a jó bankóké.

Takácsot rögtön egy II. emeleti csel-lába zárták, a melynek szomszédságában néhány óra múlva a fentebb említett bűntársait is elcsukták.

Farkas Lajos rendőrtanácsos még az éj folyamán intézkedett, hogy a vidéken levő bűntársak kézre kerüljenek.

Takácsot a tanácsos jelenlétében ma délelőtt kihallgatta Pekáry Ferenc rendőrkapitány. A bűnös ember társai mindent bevallottak, Takács azonban, mindannak dacára, hogy előtte fekszenek a nála talált bűnjelkek minden kérdésre így válaszolt:

— Nem szolok semmit!

Hiába faggatják, egy árva kukkot nem vesznek ki belőle. Dél felé Farkas Lajos rendőrtanácsoshoz beüzentette az örről, hogy cigarettáznai akar. A tanácsos azonban ezt nem engedte meg neki.

Girsik János emléke.

A benső részvétnak, a kegyeletnek és szeretetnek közvetlen megnyilatkozása jut kifejezésre Girsik János elhunytá alkalmából.

Mindenki siet, hogy a fájó részvét és a kegyelet adóját lerója azzal a férfival szemben, a ki egy hosszú életpályát hazafias irányban a köznek hasznára futott meg s a ki mindenkinek, a kinek csak tehetett, használni igyekezett.

Ott fekszik most a ravatalon kiterítve, gyászszal bevont szobában. Arcának megmaradt a kifejezése, csak a hosszas betegség nyomai látszanak meg rajta. Ravatala körül gyertyák égnek s virágok veszik körül.

Testületek és egyesek koszorú borítják a falakat és a ravatalt. A koszorú feliratairól lejegyeztük a következőket:

Girsik Jánosnak — kegyelete jelölül a városi sétatéri bizottság.

A kolozsvári m. k. erdőigazgatóság tisztikara, tisztelete jelölül.

Isten veled — Adél.

A végrendeletet, mely annyi szerencsétlenséget okozott, megvizsgálva, úgy találta, hogy az nem volt nagyon megsérülve. Nyirkos volt és penészes és az egyik vége, mely a nedves talajba ékelődött, színeha-gyott volt; de a pergament nem látszott komolyan megsérülve.

Egy ideig a félelem érzetével nézte azt. Milyen aljas bűntettnek — milyen fájdalomnak és szenvedésnek, milyen bánatnak, nyomorúságnak és szerencsétlenségnek volt ez az okozója!

Midőn kinyitotta, úgy találta, hogy a nyirok és penész egy kissé a pergament belső részit is áthatotta. Gondosan letörölte.

— Ha nyitra hagyom — mondá — holnap reggelig megszárad.

A mint szemei végig futottak az okirat-on, látta, hogy minden rendben volt; volt ott egy hosszú záradék, mely Konstanszra és Hildropra vonatkozott és az aláírások mind rendben voltak. Ott volt a sir Cyrillé, a sir Hartopp Johné és a H wson Vilmos jegyzőnév aláírásukkal együtt.

Ha Hildropan maradtam volna, ezt soha sem találtam volna meg — gondola Mercedes. Hogy tudjak eléggé hálás lenni, a miért Broomba jöttem!

Mit tegyen a drága okirattal? Ő megkérdezte a lelkes tanácsát; de látszott, hogy Loftusnak kétségei voltak. És azon nem lehetett csudálkozni, miután ő az egész történetet nem mondhatta el neki.

— Hát én ne tudnám ezt a dolgot magam kigondolni? — tűnődött — miután a rejtély megfejtését én gondoltam ki? Az Austin anyját minden körülmények között ottalmaznom kell és ha lehetséges — legálabb jelenleg felfedezést el kell titkolni Austin előtt. Ha a végrendeletet Anderson urhoz viszem, válaszolnom kell a kérdéseire, ámbár az egész igazság elmondására ő sem

Felejtethetetlen jó atyáknak — Gábor, Erzsi, Tibor, Edith. Emlékedet mindig áldjuk — Piroška, Gyula, Jankó.

A jó atyának — Nelli és Géza. A jó Mukának — Gámán Zsigmond és neje.

Girsik bácsi emlékére — Misi és Jóska. Mély tisztelete jelölül — Kollár és neje Leontin.

A kolozsvári Tekéző-Társaság — szeretett első elnökének. A jó bácsinak — Föder és családja. Kedves Muki barátjának — Schaar-smiedt György.

Felejtethetetlen atyáknak — Ida és Béla. Vilmos és Rózika — tiszteletünk jelölül.

A városi sétatér-egylet koszorúját Szvacsina Géza kir. tanácsos polgármester vezetése alatt br. Feilitzsch Arthur igazgató, Bíró János pénztárnok, törvényhatósági bizottsági tagok és Salamon Antal tanácsos sétatéri egyt. titkárból álló bizottság vitte a gyászhoz és az elhunyt működését méltató szavak kíséretében helyezték a ravatalra.

A család nevében, mint annak idősebb férfitagja, Stoll Gábor kir. közjegyző köszönte meg a gyöngéd figyelmet.

A részvétátíratok az ország minden részéből érkeznek a családhoz. Táviratilag fejezte ki részvétét a rokonokon kívül állók köréből:

Hütl József miniszteri tanácsos Budapestről, Szabó Adolf erdőigazgató Nagy-Bányáról, Madán és családja Nagy-Bányáról, Péchy Lászlóné, Péchy Imre és neje Zsibó-ról, Szabó Norbert kanonok Szathmárról, kápolnok-monostori Papp Sándor táblabíró Nagy-Bányáról, a m. kir. erdőhivatal Gödöllőről, báró Bornemissza Károly főispán Deésről.

A gyászoló családot testületek és egyesek sűrűn keresik fel, hogy fájó részvé-tüknek kifejezését adjanak. Ezek közül fel-említtük a következőket:

Ferencz József unit. püspök és neje, Schaarschmidt György nyug. bányatanácsos és neje, dr. Csávásy Gyula joggyi tanácsos családja, Kelemen Márton nyug. erdőmester és neje, Virányi István, Kollár Dániel és családja és még igen sokan.

A városépítő-egylet nevében dr. Haller vezetése alatt jelent meg egy bizottság. Haller könnyező szemekkel vett búcsút régi barátjától, a szételő-egylet egyik legmunkásabb tagjától.

A m. k. erdőigazgatóság Mjarovszky Károly erdőmester vezetése alatt jelent meg a ravatalnál végbúcsút venni az egykor oly munkás és humanus érzésű igazgatótól.

Rekvium. Ma d. e. 10 órakor tartották a főtéri anyatemlomban az ünnepélyes gyász-istentiszteletet az elhunyt lelkiudveért.

Az ünnepélyes gyászmisén jelen voltak a családtagok, rokonok s az elhunyt nagy-számu tisztelői.

A ma d. u. 4 órakor lefolyt temetésen a gyászszertartást Bíró Béla apátplébános teljes segédlettel végezte.

A ravatalnál, valamint a sírnál a Kolozsvári Dalkör énekelt gyászadalokat.

SZÍNHÁZ.

Párisi élet. A nyári színház előadásainak az esős, hűvös napok nem kedveznek. Ez lehetett oka annak, hogy a „Párisi élet” előadását tegnap csekély számu közönség nézte végig. Az előadás különben elég gondos volt s a személyzet nagy animóval játszott. Az operetteknel szokások helyi érdekű vagy aktuális rögtönzéseket méréseket számban termelték s a mennyit kap-tunk, annyi épen elég volt arra, hogy a fel-sőbb régiók se veszítsék el fogékonyságukat az alkalmi viccezek iránt.

tudna kényeztetni. De azért még is lehetetlen volna mindent eltitkolni. És ha Konstanszhoz viszem, ő Broomba jönne és tudni kívánná, hogy hol találtam meg és kirejtette el oda.

Mercedes nem látta az utját, mely e nehézségből kivezesse. Lady Laurayne egy undok bünt követett el és kétségletlen, hogy büntetést érdemelt; de ő az Aus'in anyja volt és Mercedes nagyon jól tudta, hogy ha az a tiszta lelki ifjú az igazságot, soha sem lesz többé boldog. Bár mi történik, Austinnak soha sem szabad a tényeket megdudni és ő meg volt rolgazdódyve, hogy Konstansz egy véleményem volna vele. Tehát miképpen lehetne őtet az igazság megtudása ellen legjobban védelmezni? — ez adott neki gondot, aki Austint annyira szerette és általa viszont szeretettet.

Melyeség tüpenkedésben a perga-mentre nézett.

— Nagyobb zavarban vagyok, mint voltam valaha! — ösmerte be végre.

Ekkor hirtelen az a gondolat jött, hogy a legegyszerűbb és a legjobb terv volna az okmányt lady Laurayennek vissza adni. Ő hozza helyre az általa tett hibát; haad tőgye jóvá a bűnt. Azt a sok bánatot, bajt, szerencsétlenséget ő okozta; legyen az a bűnhődés, hogy a gyászt örömmé változtassa.

Ez kollemtelen feladat lesz; de olyan, a minek meg kell történni és nem szabad az időt vesztegetni. Ha Lancelot megtalálja Konstanszt, Mercedes meg volt győződve, hogy rövid idő alatt házasságra lépnek és akkor Lancelotot kitagadja az atyja. Tehát akármit határoz, azt haladéktalanul meg kell tenni. Igen, holnap reggel beszélni fog lady Lauraynnal és a végrendeletet a kezébe teszi.

Miután ezt elhatározta, Mercedes aludni

A darabban Kassai, Leövey, Bónis, Iványi, Stoll Károly, Mezei és Váradi játsztak nagyobb szerepeket. A nők közül Bilkei Irén (Gabriella) tünt ki temperamentumos játéka-ával és Komlósi Emma a szobaleány szerepében szolgált rá a közönség tapsaira.

Almási Lola kisasszony (Metella) egy a párisi griseté halvány másolatát ábrázolta elég félenken és tartózkodva. Kis szerep az igaz, de sikamlós s épen ezért több rutin kell hozzá, mint a mennyivel a kisasszony ez idő szerint rendelkezik.

A kar és a zenekar Stephanides vezetése alatt jól működött, s a rendezés is kielégítő volt.

Műsor:

Hétlő: Orpheus.

Kedd: Napoleon örmém.

Szerda: Pálinka.

Csütörtök: Orpheus.

Péntek: Szereltem övodája.

Szombat: Szereltem övodája.

Vasárnap: Huszárkáptár Bécsben.

Színházi hírek. Három repriz és egy újdonság teszi a jövő hét műsorát élénk-ké és változatossá. Hétfőn az „Orpheus az alvilágban” kerül színe gondos előkészületek után, az egész énekes személyzet részvéte-lével. Szerdán Zolának évek óta nem adott realiztikus színműve a „Pálinka” (L'assom-moir) szerepel a műsoron, melynek kevéssé vált főszerepét, Coupeant Szakács Andor fogja játszani. Vasárnap pedig egy nagyon régen nem adott, jóízű színművet, a „Magyar huszárkáptár Bécsben”-t adják. Az újdonság Faragó Jenő és Hevesi József „Szereltem övo-dája” lesz, melyet a mult szezonban adtak sikerrel a Magyar Színházban s melyet a kolozsvári színház már régebben megszerzett.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, szeptember 7.

Lapunk jövő száma a közbeeső ünnep miatt hétfőn (szeptember 10.) jelenik meg.

Kossuth Lajos születésének megünneplése Kolozsvárt. E hó 17-én lesz 98 éve, hogy Kossuth Lajos megpillantotta a világot. A népek és nemzetek szabadsága megváltójának hamvai 1894. év óta pihennek a kerepesi temetőben. A test elhamvad, a Kossuth szelleme azonban örök életű lesz; esz-meí időről-időre feljülnek, bejárják a föld minden zugát, megtermékenyítik az agyát, átjárják a szíveket s a szabadságot azokat lángra hevítik, a hazáért pedig cselekvésre ösztönzik.

Kossuth szellemének varázsa nyilatkozik meg most is Kolozsvár város palatáiraiban. Minden kezdeményezés nélkül tömörülnek s készülnek megün-nepelni a magyar nemzet újra alkotó-jának születése napját oly módon, hogy ki mondják, mikép Kolozsvárt Kossuth Lajos asztal társaságot alakítanak és e társaság koronkint össze jön s ez össze jövetel alatt folytatott eszme cserék nyomán a maga tisztaságában fogják hirdetni azokat az igéket, a melyeket Kossuth Lajos, a magyar nép boldo-glása, a nemzet nagysága és függet-lensége érdekében hangoztatott.

próbált; de a Loftusra való gondolatok ki-sértették — Öszinte reménylete, hogy nem sérült meg veszélyesen; de midőn ájulása és arcának a sápadása észbe jutott, ko-molyan kezdett érte aggodni. Volt e valaha férfi oly jó és oly nemes? Mercedes tudta, hogy az oly őnzetben, oly igaz és oly lova-gias volt, hogy az életét is örömmel áldozta volna fel ő érte. Reggel korán elküld valakit, hogy a hógyléteiről tudakozódjék. És ekkor Mercedes a párnája alá tette a megkerült kincset és ismét aludni próbált.

Nem sokára megvirradt. Suarez kisasz-szony korán kelt fel és ámbár a keresése eredménye felett örült Konstanszért, olyan terű nyoma a lelket, a mi szinte több volt, mint a mit elviselni tudott.

A végrendeletet egy szekrénybe zárta, de gondolatai mégis folytonosan azzal fog-lalkoztak. Az kísértette őtet és míg a szobá-jában maradt, ellenálhatatlan ösztön kész-tette, hogy azt mindegyre kivegye és meg-néze.

— Nem csuda, — gondola — hogy lady Laurayne alvajárolt lett miatta. Ha ne-kem egy ilyen értékes oklevél hosszasan volna a birtokomban, én azt hiszem, hogy meg-örülnek.

Most már értem, hogy lady Laurayne miért nem tudott Broomban nyugodalmat ta-lálni. Gondolatai bizonyosan mindig a kut fenékén levő végrendelettel foglalkoztak és álmában is az kísértette.

— Nem csudálkozom rajta, — gondola Mercedes, midőn úgy találta, hogy legesleg-alább huszadszor nézett a szekrényre és azon tűnődött, hogy tudott volna-e annak jobb vagy biztosabb helyet találni, csudálkozva, ha vajjon volt-e valami olyan feltűnő azon a szekrényen, ami a figyelmet magára vonja. (Folytatása következik.)

Elkerülve a hétköznapi pártpolitika befolyását, tisztán a Kossuth emléké-nek szentelik össze jöveteleiket és esz-meinek megbeszélésével fognak foglal-kozni. Ebből a célból a jövő vasár-nap, szept. 16-án társas estélyt ren-deznek, a mely estélyen mindazokat szívesen látják, a kik lelkében a haza-szeretet s a Kossuth Lajos iránti ke-gyelet él. A társas össze jövetel helyét és óráját a jövő héten fogják közre tenni.

Esküdtészeki tárgyalások Ko-lozsvárt. Hétfőn reggel 8 órakor kezdődnek Kolozsvárt az esküdtészeki tárgyalások. A tárgyalásokat Szentkeresztly Zsigmond kuriai bíró, törvényszéki elnök fogja vezetni a közből-ti tisztet felváltva teljesítik dr. Csipkés Albert ügyész, dr. Göllner Béla és dr. Dániel Lajos alügyészek.

Az esküdteket, kiknek névsorát nem-régiben közöltük, már behívták a tárgya-lásra.

Tárgyalásra kerül egy sajtópör. Felsze-gi gyulafehérvári kir. törvényszéki bíró pó-re Issekutz gyulafehérvári ügyvéd ellen sajtó utján elkövetett vétségért.

Budai Árpád kolozsvári kovács, a ki rálött és súlyosan megsebesítette Zatlér Sándor kolozsvári polgárt és ennek hajadon leányát, szándékos embe ölés miatt kerül az esküdttörőszék elé.

Bld Ferencz ugyancsak szándékos emberölésért kerül esküdtszék elé.

Boszó Stefán sztnai illetőségű gyilkos-ság bűntette miatt vonatik számadásra.

Ezeket kívül még egy halált okozott súlyos testi sérítés elkövetője felett fognak mondani az esküdtek ítéletet.

Tárgyalásra kerül a szép oláh fáta; Hahn Nasztaszia gyujtogatási cselekedete is, kinek ügyét a tettes elmebeli állapotának megvizsgálása okiért a tavaszi esküdtszéken elnapolták.

Mint a fentebbi tárgysorozatból lát-ható, a bűnlajstrom, mely az esküdtek elbí-rálására vár, elég hosszú, cselekedetekben változatos s a védő ügyvédeknek tág tért nyit arra, hogy az emberi cselekedetek ru-góit, az indulatokat és lélektani mozzanato-kat megvilágítsák és különböző szempontból magyarázzák.

Főuri esküvő. Gróf Mikes Kelo-men nagybirtokos szeptember hó 10-én tartja esküvőjét Mező-Mehesen gr. Beldi Emmával, gr. Beldi Ákos főispán leányával. Az esketési szertartást Pál István apát-kanonok fogja végezni. Az esküvő szűk családi körben megy végre és utánna az új pár gr. Mikes Kele-men m. csaszzei birtokára utazik.

EMKE közgyűlése. Hol-nap, szeptember 8-án, szombaton (Kis-asszony napján) d. e. 10 órakor lesz az EMKE. közgyűlése a városházán. A közgyűlés tárgysorozata az alapszabá-lyok 16. §-a alapján egybeállítva, a köv-etkező: 1. Elnöki megnyit. 2. Bizott-ságok kiküldése. 3. A mult üléss jegy-zőkönyvének felolvasása. 4. Bejelenté-sek. 5. Évi jelentés előterjesztése. 6. Számvizsgáló bizottság jelentése. 7 Je-lölő bizottság javaslata. 8. Jövő évi közgyűlés helyének meghatározása. 9. Indítványok (Bejelentve nincs). 10. El-nöki zárszó. — Nyomban a közgyűlés után az Igazgató Válaszmány ülésezik. Nagyszámu segély-javaslat kerül tár-gyalás alá. Úgy a köz, mint a választ-mányi ülésre a tagokat tisztelettel meg-hívja az Elnökség.

Gróf Apponyi Albert az E. M. K. E.-hez. Gróf Apponyi Albert orsz. képviselő az E. M. K. E. holnap (szombaton, szept. 8-án) d. e. 10 órakor Kolozsvárt a városházán megtartandó közgyűlésre alkalmá-ból a következő levelet intézte az E. M. K. E.-hez: „Tisztelt barátom! Minthogy sajná-latomra egyéb nagy mérvű elfoglaltságom miatt ez idén sem jöhetek el az E. M. K. E. közgyűlésére, üdvözetem mellett mai posta utalvánnyal küldöm kezéhez évi 200 koro-nát tevő hozzájárulásomat és működésüknek a legjobb sikert kíván. Weidlingán, 1900. szept. 3. Tisztelő hived, gróf Apponyi Albert.” Megjegyzendő, hogy ez már a hetedik 100 frot, melyet gróf Apponyi Albert így küld s melyet évente fizetniigért, a mig él. Hasonló ajánlatot még csak néhai Szász Domokos ref. püspök tett volt az E. M. K. E.-nek.

Német nyelvű átiratok a ko-lozsvári tanácsnál. Kolozsvár város ta-nácsa a törvény ellenére elfogad a katonaságtól német nyelvű átiratokat. Ez átirato-kon katonák még városunk nevét is meg-hamisítják és a helység nevekről szoló tör-vény ellenére nem Kolozsvárnak, hanem Klausenburgnak írják.

Midőn ezeket a tényeket feljegyezzük, felemlítjük, hogy a tanácshoz nem is a mult században, vagy Urbán idejében, hanem ez év aug. 22-én is érkezett be egy ily irat s azt a tanács szó nélkül elfogadta.

Mi a magunk részéről nem fűzünk ehhez kommentárt csak pelda adás okiért közlünk alább egy esetet:

A visszatartott német nyelvű átirat. A budapesti téparancsnokság egy ügyben csupán német nyelvű átiratot küldött az alsó-lendvai járásbírósnak, mire a járásbírósa a következő végzést hozta:

A budapesti téparancsnokságnak, mint hadjóságnak 5881 GG. sz. a. kelt német nyelvű átirata tárgyában.

Végzés.

A budapesti téparancsnokságnak 5881 GG. sz. a. kelt német nyelvű átirata elintézetlenül visza küldetik,

mert:

az 1868 XLIV. t. cz. 13. §-a értelmében az államkormány által kinevezett bíróságok hivatalos nyelve a magyar nyelv lévén, az ahhoz intézett minden beadvány és megkeresés magyar nyelven irandó.

A törvény ezen intézkedéseire pedig egy a polgári, mint a katonai hatóságok, tehát a budapesti téparancsnokság is alkalmazkodni tartozik.

Alsó-Lendván, 1900. szept. 1.

Tűskés s. k.
kir. albiró.

Ezek után azt hisszük, hogy a budapesti téparancsnokság, mely a fővároshoz küldött átiratához magyar fordítást is szokott csatolni, esztud tudni fogja kötelességét a többi magyar hatóságokkal szemben is.

E közleményből megítélheti a közönség is, a tanács is és a katonaság is, hogy városi tanácsunknak mi lett volna a hazafias kötelessége e beadvány elintézése körül.

— **Osztárk állatgyógyászati felügyelő Kolozsvárt.** Az állatforgalomra nézve Ausztriával kötött szerződés szerint mindkét állam kölcsönösen ellenőrzi egymást, hogy betartatnak e azok a szabályok, a melyek az állategészségügyre nézve költségesen megállapítottak. Ebből a czélból Greiner Antal osztárk-magyar állategészségügyi felügyelő Erdélyt utazta be. Tegnapelőtt Kolozsvárt volt. Megtekintette a köztérőhidat, az állatvásártér, a dógtér, néhány sertés-vész által fertőzött udvart s el volt ragadtatva, hogy az állategészségügyi szabályokat Kolozsvárt mily pontossággal betartják. Kolozsvárról Reich Albert állategészségügyi felügyelő társaságában elutazott Beszterczére, innen Brassó, Predeál, Törsvár állomásokra megy. vizsgálati szemlélés végett. Magyarországról szintén utazik egy állategészségügyi felügyelő Ausztriában ellenőrzés szempontjából. Ennek neve: Rziha Arthur. Főállatorvos. Utazási illetménye évente 4800 korona.

— **Törvényszék köréből.** Szentkereszti Zsigmond báró, a helybeli kir. törvényszék kuriai bírói ranggal kitüntetett elnöke pár nap előtt befejezte szabadságidejét és visszatért Kolozsvárra. Az uton azonban annyira meghűlt, hogy le kellett feküdnie s így nem vehette meg át hivatalát. Az elnöki teendőket Szentkereszti báró távollétében Csizsér Károly a kir. törvényszék bírja teljesítette, a kitől pár hét előtt Szász Béla kir. ítélőtáblai bíró vette át s az elnök felügyelőségéig ő is fogja vezetni a kir. törvényszéket.

— **Az ev. ref. theologiai fakultáson** a tanév ünnepélyes megnyitása f. hó 9-én vasárnap d. e. 11 órákor lesz a fakultás disztermében, a mely alkalommal a megnyitót imát dr. Bartók György erdélyi ev. ref. püspök, a beszédet pedig Kemessey Béla theol. igazgató tartja. Az érdeklődő nagyközönséget az ünnepélyre ez uton hívja meg az előjáróság és tanári kar.

— **A kolozsvári mentők jubileuma.** A jövő évben 10 éve lesz annak, hogy e humánus egyesület fennáll. Ez alkalomra megírják és kiadják az egyet történetét, melynek első öt évtől az adatokat az egyet alapítója néhai Pataky Leo dr. összeállította és hátra hagyta. Az ünnepélyt dísz gyakorlatl és egyéb ünnepséggel kötik össze, melyre megjelenését megígérte Andrássy Aladár gróf is. Az ügy előkészítésével a Haller Károly dr. elnöklele alatt tartott választmányi ülésen felkérték Koltói Teleki László gróft, dr. Hevesy Imre igazgatót, Konrády Dániel dr. parancsnokot s az egyet titkárárt. Az egyet történetét Konrády Dániel parancsnok s az egyet titkára fogják összeállítani és sajtó alá rendezni.

— **Hol legyen az új temető?** Ez a kérdés foglalkoztatja most a temető felügyelő bizottságot, mert a kultúrda-utcai temető már elannyira be van töltve, hogy nagyon is eljött az ideje, gondoskodni új temető helyről. A városnak van már ugyan egy e célra megszerzett nagy kiterjedésű helye közvetlen a jelenlegi temető felett és a temető felügyelő bizottság előre bocsátott helyszíni szemle felvétele után a városi tanács útján a közgyűlésnek javasolja is, hogy a temető felett elterülő mezőből egy jókora részlet a temetőtőlhez csatolva használatba vétessék, de azt a mezőt temetkezési célra alkalmasnak mi nem találjuk és feltesszük, hogy e részben velünk sokan lesznek ugyanazonos nézetben, mert az a mező a mellett, hogy ott a megasott sírgödörökbe viz fakad, másfelől nehezen hozzáférhető is; oda, különösen olyan időjárásnál, amikor nagy hó, hóolvadás vagy sár van, a temetőtől útjain felhalmozni még abban az esetben is igen nehéz, ha mindjárt ki is építik az utat folytatódólagosan a hely irányában, azért is, mert az az ut tulajdonosai meredek és pihenő kanyarulatok nincsenek.

A kérdéses helyre kijutni csak kerülő uton lehetne t. i. a Feleki-uton fel és onnan egy újonnan kiépítendő uton keresztül. De, hogy ez a közlekedési út is mennyire nehézkes és költséges is, ezt fejtegetni tán feles-

leges. Egy másik nézet szerint a köztemető feletti vízenyőgés mezőt eladni vagy másként értékesíteni és a helyett a beveendő vételár-ron egy más helyet vásárolni kellene talan a városnak a keleti végénél, a Szamosfalvára vezető országútnak jobb felén elterülő domb szerű emelkedett térségben, melyhez a hozzáférhetőség könnyebb és olcsóbb is, rövidebb is, mint a feleki uton át a vizes talaju mezőhöz.

— **Intentisztelet.** F. évi szeptember hó 10-én délelőtt 10 órákor, mint Erzsébet szeretett királynéknak halála évfordulóján a főtéri róm. kath. templomban ünnepélyes grászisteni tiszteletet tartanak.

— **Erzsébet-örökimádás templom.** A bold. emlékü Erzsébet királyné ő felsége emlékére emelendő örök-imádás temploma ügyében Kolozsvárt megalakult vidéki gyűjtő-bizottságnak 1900. évi szept. hó 6-án tartott választmányi ülése elhatározta, hogy miként a tavaly, ugy az idén is a főtéri, piarista, szt.-ferenczrendi, minorita és szt.-péteri templomokban gyűjtést fog rendezni és pedig a főtéri plebániá templomban f. hó 10-én d. e. 10 órákor tartandó ünnepélyes requiem alatt; a többi templomokban a következő vasárnapon, szept. hó 16-án. A gyűjtésekre felkértek és pedig a főtéri templomban: Gr. Kornis Bertha és br. Zeyk Dánielné; a piaristák templomában ugyancsak gr. Kornis Bertha és dr. Óváry Kelemené; a szt.-ferenczrendiek templomában Békessy Károlyné és Fekete-Nagy Béláné; a minoriták templomában özv. Donogán Gergelyné és Deák Pálné; végre a szt.-péteri templomban Zsigmond Dezsőné és Pollák Lajosné.

— **Nagy mise.** Holnap, 8-án kisasszony napján d. e. 10 órákor az akadémiai templomban, az ünnepélyes nagy misét Pál István apát, statusi előadó fogja mondani. Kolozsvárt első ízben mond holnap infulus misét az apát fényes segédlettel. Mise után a szent beszédet Novotny Endre kegyesrendi tanár fogja tartani.

— **A cirkusuz.** A Kossuth-téri Leocirkusuz még csak néhány napig működik. Öt hete már, hogy a cirkusuz Kolozsvárt játszik s ez idő alatt a közönség pártfogása mellett elég szép sikerrel működtek. A még hátralévő idő alatt bucsu és jutalomjátékok lesznek, a melyeket az igazgatóság pár új erő szerződése által tesz érdekében. Ma ugyanis a társaság új bőhözza mutatkozik be. Hétfőn diszestély lesz Leo igazgató tiszteletére. Aztán egy pár bucsu előadás és a társaság innen Orosházára utazik.

— **Kabátoltvaj.** Gazda János bácsi születésű, nős, de feleségétől 10 év óta elválva élő, rosvott multu csavargó állott ma d. e. a kolozsvári törvényszék előtt lopás büntette miatt. Egy kabátot lopott el július 22-én, de mielőtt tuladhatott volna rajta, elcsípték és azóta vizsgálati fogságban van. Vádolt teljes beismerésben volt. Károsult kérte enyhén büntetni a vádlottat, miután neki tulajdonképeni kára nincsen. A törvényszék a tanuk megeskete és dr. Gállner Béla alügyész vádbeszéde után 7 havi börtönrre, 3 évi hivatalvesztésre és politikai jogainak fel-függesztésére ítélte a vádlottat, kinél súlyosbító körülménynek vette, hogy már több ízben volt lopásért 2—3 hóra elítélve. Az elítélt megnyugodott s az ítélet jogerős lett.

— **Az Emke gyűjtők jövedelme.** Egy csinos grafikai táblázatot kaptunk, riktó vörös színnel ábrázolja az Emke-gyűjtők fogyasztásának emelkedését hónapról-hónapra. Derék munkát végzett ez a kis gyűjtő, kiszorította a sok külföldi gyűjtőt és Emke szép hazafias céljaira 5160.35 koronát jövedelmezett. Ha meggondoljuk, hogy a jövedelem a közjó számára tulajdonképen senkinek sem került előzobta és avval szaporítható, hogy mindenki az ő krajczárjáért magyar gyűjtőt követel osztárk helyett, akkor bámunkunk kell, hogy még mindig annyian csupa közönyből a mindenféle osztárk gyűjtőt fogyasztják.

— **Ezüst mennyegző.** Felső boldogasszonyfalvi Benedek Ferencz nyug. kolozsvári bankhivatalnok és neje Gergely Teréz urnó tegnap tartották szük családi körben ezüst mennyegzőjüket. Az ünnepeltek ez alkalomból számosan keresték fel jó kívánságaikkal, melyekhez a magunkét is szívesen csatoljuk. Benedek Ferencz nyug. esperes és haranglábi ev. ref. lelkésznek, ki 87 éve daczára ma is munkálkodik az ur szülőjében s ki a szabadságharc idején Erzsébet város történetére befolyó jelentékeny működést fejtett ki fia, az ünnepelt. A most ünnepelt Benedek Ferencz külmagyar utcazi telken mint a kérészetet alapított s különösen rósszának kötelessége lepi meg a szakértő kertészeket. Azt épen kevesen tudják a csendesen elvonulva, kertészetenek, rósszának és családjának élő férfiúról, hogy ő az irodalommal is foglalkozik. Néh. E. Kovács Gyula beszélt el szerkesztőségünkben egy alkalommal, hogy Benedek Ferencz szabad óráiban leferdította a híres francia író Racine klasszikus drámáit.

— **Mezőgazdasági szesztermelők talyoma Nyitrán.** A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület által a földmívelésügyi miniszterium anyagi támogatásával rendezett szesztermelői talyomfolyam Nyitrán szeptember hó 27-én esztőtőkön kezdődik és tart október hó 11-ig esztőtőkig, vagyis 14 napig. Előadók Dr. Kosutány Tamás a magyar-óvári gazdasági akadémia kitiño tanára és Dr. Böszörményi Oszkár budapesti ügyvéd, ki a szesz megadózatlására vonatkozó törvények és szabályokról fog előadást tartani. A talyomfolyamra jelentkezni lehet szeptember hó 14-ig a Nyitramegyei Gazdasági Egyesület titkáranál; ezen határidőn tul senki föl nem vétetik. A hallgatók a közeli szeszgyárakba is ki fognak randulni Dr. Kosutány tanár vezetése mellett, hogy ne csak elméleti, hanem gyakorlati ismereteiket is gyarapíthas-

sák. Olcsó lakásokról, ha ez iránt megkeresetik, a Nyitramegyei Gazdasági Egyesült titkari hivatala készséggel gondoskodik.

— **Hunyadi János szobra.** Törköverő Hunyadi János szobrának nagy mintája a napokban készült el Tóth István szobrász budai várbazári műtermében. A művész vas-vertetben ábrázolta Hunyadit. Fején kerek burgundi sisak, hollószármnyal ékesítve, két kezét hatalmas egyenes kardján nyugtatja. A pánczélszak és a dróting kiképzése rendkívül reális. Általában az egész alak rendkívül hatásos és tekintélyes. A miniszterelnökség által kiküldött bizottság tegnap jelent meg a művésznél a nagy agyagminta megtekintése végett. Ott voltak: br. Podmaniczky Frigyes, dr. Pauler Gyula, dr. Nagy Géza, dr. Romy Béla min. tanácsos és Forster Gyula. A művészek közül Strobl Alajos, Fadrusz János, Sennyey Károly és Széchy Ferencz jelentek meg. A bizottság egyhangu dicsérettel fogadta el a művész nagy mintáját érzébeöntésre. Meg volt hiva a bizottságba Schulek Frigyes műépítész is, aki a Mátyás-templom alatti diszféltő épít, neki kellett volna a talapzatot megbíralnia, hogy építészeti stíl tekintetében meg fog-e felelni, harmonizál-e az ő feljárójával? Schulek azonban távol van a fővárosból s csak majd az ősszel, ha visszakerkezik, fogja a Hunyadi-talapzatot megtekinteni. E talapzat goth stíli bástyatorony, egyenesen egy van tervezve, hogy a félgóth-félmórnai Mátyás-templomi jépesőfélyáttal s magával a templommal összhangzásban legyen.

— **A párizsi kiállítás kitüntetései.** A mult hónap vége felé végzte be a párizsi kiállítás bíráló bizottsága munkáját, a mely a kiállításon résztvevő nemzetek között a kitüntetések szétosztotta. A magyar kiállítók 145 grand prix-et, 240 aranyérmét, 360 ezüstérmét, 322 bronzérmét és 209. első-merő oklevelet, tehát összesen 1276 kitüntetést kaptak.

— **Emléktábla Werbőczynek.** Werbőczy István Corpus Juris nagynevtű alkotója tudvalevőleg a zolyommegyei váraljai várkastélyában írta meg a Hármaskönyvet, majd Sziesára költözöködti át s a két helyen felváltva dolgozott nagy munkáján. Most emléktáblát akarnak felállítani, amely a nagy jogtudós nevét ily módon is megörökítse. Répássy Jánost, Zolyommegyei alispánját kérték fel, hogy mozgalmat indítsa a felvidéken a váraljai emlék felállításának ügyében.

— **Borzalmas kaland.** Louis Carpeaux fiatal francia hadnagy borzalmas kalandon esett át Timbukuban. A hadnagy egy katonával oroszlánvadászatra ment. Talált is a puskaesőve élő egy hatalmas példányt s azt az első lövésre megsebesítette. Az oroszlán azonban támadás helyett tovább megy egy bokor felé. A tiszt utána indul s egyszerre csak mintegy ötven lépésre meg látja, ismét szembe fordulva a fenevadat. Az oroszlán merően ránéz a vadászra s farkával az oldalát veri. A tiszt óvatosan letérdel és tüzel. Az oroszlán egy hatalmas ordít és előre ugrik. A vadász ismét két lövést tesz, de a nagy sárga tömeg még mindig közeledik. Az oroszlán egy borzasztó ugrással a vadászra veti magát, aki éri mint ropog jobb lábára a rettenetes fogak harapása alatt s kinek arczába csap a fenevad forró lehelete. Egyszerre csak csodálkozva érzi Carpeaux, hogy az oroszlán kieszt a fogai közül. Látja, hogy az állat menekülő katonája felé tekint. Kétségbeesett erőlködéssel a pár lépésnyire heverő fegyverre vonzolja magát s utolsó erejével célba veszi az állat fejét. Még egy dörrenés s az oroszlán, mintha a villám sújtotta volna, élettelenül összeesik abban a pillanatban, mikor ismét a vadász ellen akart fordulni. Carpeaux súlyos sebeivel Dumsda szállították; állapota teljes javulófelben van.

— **A zónatarifa reformja.** Tudvalevőleg Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter a jelenleg érvényben lévő zónadíj-szabást olyképen változtatta meg, hogy abból az utazó közönségre nagy előnyök hárulnak. A reformált tarifának ez évi július hó 1-én kellett volna érvénybe lépni. Amde a pénzügyi kormány kebelében az életbelép tetés előtt pénzügyi aggályok merültek fel, mely szerint az állam ugyanolyan forgalom mellett néhány milliót vesztené a módosított díjszabást véve tekintetbe. Ennek okát a tarifaszakaszítás némi helytelenségeiben találta a miniszteriumban. Mert a díjszabásban a vidék nagyobb városai nem emelkednek ki, mint központok, a hol pedig ép ugy összpontosul minden, mint az ország fővárosában. Ezt pedig a szomszédos forgalmak rendezése által kellett volna helyrehozni. Ezen apró, de pénzügyi tekintetektől mégis nagy jelentőségű fogyatékoságokat kijavítandó a miniszterium tarifális bizottsága a díjszabási jegyzéket alapos revizió alá veti, a mi által elejét veszik az államvasutak jövedelmeinek tisztán elvi szempontok miatti nagyobb veszteségének. A miniszteriumban tervbe vették, s a mi az új díjszabás alapját képezné, a zónáknak egygyel való pénzzaporítást s így a vonalszakaszokat tizenötre emelnék a zónának helyes czélszerű beosztása érdekében. A munkálatok serényen folynak s előreláthatólag az új rendszer november 1-én lép életbe.

— **Nagy hőség Amerikában.** A borzasztó hőség, amely már annyi áldo-

zatott megkövetelt, még egyre tart Észak-Amerikában, — mint onnan jelent. — Hozzájárul még az is, — hogy az átitzott levegő aránylag nagy mennyiségű párázattal van tele. Mult hó végén egy napon kilencz haláleset s harmincz megbetegedés fordult elő New-Yorkban a nagy hőség következtében. A hőmérő higanyszalpa árnyékos helyen is 40—45 fokra emelkedett. Észak-Amerika különböző vidékein összesen több mint 10.000 ló pusztult el napszúrás következtében.

— **Hirschfeld Sándor** főtéri fűszerkereskedő lapunk mai számában foglalt hírdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét. Hirschfeld üzletét egészen kiújította s modernül rendezte be. E fűszer üzlet különben arról nevezetes, hogy minden czikkét első kézből szerzi be, a legjobb minőségben s arra törekszik, hogy a legutányosabb árban szolgálja ki a megrendelt árukat vevőjének.

— **Követeljünk mindenütt Emkegyűjtőt.**

Jótekonyság.

Az Erzsébet Mária főhercegnő védnőksége alatt álló és nevét viselő kolozsvári Vörös kereszt kórház részére újabban adakoztak:

Az Erdélyi bank és takarékpénztár r. t. 100 koronát. — Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank 100 koronát. — Economul hitelintézet 50 koronát. — B. M. 9 koronát.

A nemselekkü adakozóknak a hazafias intézmény nevében hálás köszönetet mond az igazgatóság.

Dr. Brandt József,

nyilv. rend. tan. minist. tanácsos.

A kolozsvári ipartestület ifjúsági önképző-körének nyári táncvirigalma alkalmával felülfizettek. Reményik Károly elnök 2 kor. Terkál Béla alelnök, B. Bak Lajos, Kajetan Endre, Gaál és Molnár, Gárdonyi Imre 10—10 korona, Clauser Adolf 6 kor. Akeszman Albert, Klaszovits György 5—5 korona, Krausz Emil, Ilosvai Hugó, Bánay Kálmán 4—4 korona, ifj. Jakab Lajos 3 kor. 40 fill. Müller Gyula, Harkó Lajos 3—3 korona, Geachunoidi Ferencz, Spacsek ferencz, Terkál József, Székely Mihály, Péter Ferencz, Adorján János, Lucs András, Vincze József, Kaukál Sándor, Braun Mihály, Losteiner Ferencz 2—2 korona, Lörincz István 1 kor. Haverszky Árpád 1 kor. 80 fill. Balogh Sándorné 1 kor. 40 fill. Baga József, Marusan Géza, Sványi Antal 40—40 fill. Sillay Lajos 2 korona.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” távirati, telefon tudósítási és stirgöny-levelei.

Minisztertanács.

Bécs, szept. 7.

Ma délután Körber elnöklele alatt két óra hosszat tartó minisztertanács volt, a melyben valamennyi miniszter részt vett. Goluchowski közös külügy-miniszter és Welsersheimb gróf osztárk honvédelmi miniszter külön kihallgatáson voltak ő felségénél.

Rátay László és a szegszárdiak.

Budapest, szept. 7.

A szegszárdi függetlenségi és 48-as párt elnöksége levél útján felkérte Rátay László országgyűlési képviselőt, hogy vállalná el a kerület jelölését függetlenségi programmal. Ugyanily értelembe írtak a függetlenségi párt központi irodájához. Rátay tegnapelőtt válaszolt a szegszárdiak levelére, melyben kijelentette, hogy legnagyobb sajnálatára nem fogadhatja el a jelöltséget, miután a kerület jelenlegi képviselője is függetlenségi eszméket képvisel a parlamentben.

A kínai háboru.

Berlin, szept. 6.

A Wolff-ügynökség jelenti: Kiancsau kormányzója azt jelenti Cingtauból tegnap kelettel, hogy Laucunnál 4-500 boxer e hó 5-én megtámadta a 3. tengerészszázadot 20 emberből álló őrzőjét, a mely Rotberg és Dzivdek hadnagyk parancsnoksága alatt állott. A boxerek közül 30—40 ember esett el, a németeknek nem volt veszteségük.

Páris, szept. 6.

Doumel, Indo-Kina kormányzója azt táviratozza, hogy Potier tengeragy és Voyron és Bayllond tábornokok tegnap Szagunba érkeztek Frey tábornok azt táviratozzon 28-iki kelettel, hogy Peking nyugodt. A lakosság kezd visszatérni a városba, mely lassan viszszanyeri rendes képét. A szövetségesek a város körül 30 kilométernyi területen hírszolgálatot szerveztek és úgy találták, hogy az egész területen nincs ellenség. A környék állandóan nyugodt. A falvak lakossága kezd visszatérni munkájához.

London, szept. 6.

A Reuter-ügynökség jelenti Tien-cinből 30-iki kelettel: A boxer-sektának négy tekintélyes tagját kivégezték. Kettőt a francziák löttek agyon, kettőt a ja-

pánok fejezték le. Ugyanez az ügynökség jelenti Takuból 3-iki kelettel: Nemsokára expedíció megy Taotingfuba, hogy megtisztítsa a boxerektől azokat az utbaeső helységeket, a melyekben az első zavargások előfordultak. Hir szerint a kínai katonák mos Li-Hung-Csang parancsára a boxereket pusztítják Hunan és Csili tartományokban. Az oroszok ujra ki akarják építeni a vasutat Pegingig.

London, szept. 7.

A Reuter-ügynökség jelenti Hongkongból mai kelettel: Kantonban a zavar nöftön-nő. A külföldi áruval kereskedő benszülőttek üzleteit megtámadták és kifosztották. Mindeu a bizonytalanság érzése vesz erőt. Hire jár továbbá, hogy szeptember 8-án, a „lámpások ünnepén” nagy zavargások várhatók. Hasonló hírek vannak elterjedve a hong-kongi kínaiak között.

Az osztárk-magyar bank főtanácsai ülése.

Bécs, szept. 6.

Az osztárk-magyar bank főtanácsai mai ülésén, a melyen Bilinski bankkormányzó elnökelt, szabadságot felbeszákta, tudomásul vette a bank üzleti életéről és a pénzügy általános helyzetéről szóló jelentést. A kamatláb megváltoztatására vonatkozólag nem tettek javaslatot. A főtanács elhatározta, hogy szeptember 20-án a két főintézetnél és valamennyi fiókinézetnél megkezdje az új 20 koronás bankjegyek kibocsátását. Elzel kapcsolatosan a tizes bankjegyek forgalmának kérdését is főtanács elhatározta, hogy erre vonatkozólag külön jegyzéket intéz a két pénzügyminiszterhez, a melyben a pénz szükségleteire utalva az említett bankjegyek kontingensének megfelelő emelését fogja kérni. A két kormány képviselőinek nyilatkozata szerint ez a főlemelés az új bankjegyek bizonyos meghatározott maximális összeg erejéig az eddigi tízforintosok kontingensébe való beszámítás nélkül rendes fizetesképpen vagy bármilyen bankjegyek ellen való beváltásképpen fognak kiadni. Tekintettel azokra a köztudomás szerint nem csekély nehézségekre, a melyek a vámfizetésekre szükséges pénz megszerzésével és szükséges pénz megszerzésével és szétkülésével az üzleti világra és az ércpénzforgalomra nézve járnak, elhatározták, hogy ilyen fizetésekre arany utalványokat hoznak be.

Ezek az utalványok az egyik vagy másik főintézetre fognak szólni, de a kiírást bármely bankfiók közvetheti. Ezeknek az utalványoknak a meghonosítása, a melyről különben az osztárk kormánybiztos azonnal barátságosan nyilatkozott, tárgyalásokat tesz szükségessé a két pénzügyminiszteriummal.

A főtanács elhatározta továbbá, hogy a bankfiók hálózatának minél teljesebb kiegészítése céljából azon a husz fiókon kívül, a melyeknek létesítésére a szabadságot megújításakor szerződéses kötelezettséget vállalt, Trientben és Szekesfeherváron is nyit bankfiókokat. Egyben elhatározták, hogy az aus-sigi, pardubitz, kaposvári, kecskeméti, szombathelyi és újvidéki fiókokat e hó 17-én nyitják meg, a kolomeai és marburgi bankintézetek megnyitásának kitizését pedig, minthogy működésük megkezdésére bankvetőzettségnek azt az indítványt, hogy bankpala építésére telket vásároljanak elfogadták. Azután több folyó ügyet intéztek el.

Összeesküvés Sándor király ellen.

Budapest, szept. 7.

Florescu bukaresti vizsgálóbíró tegnap egy bolgár összeesküvést leplezett le. Az összeesküvés czélja Sándor szerb király meggyilkolása volt. Az összeesküvők Sarafov, Bogdanov, Bosnyakov, Skonomov és Trifanov. **Az összeesküvők bevallották, hogy Sándor király meggyilkolását egyidőben tervezték a Károly román király meggyilkolásával.** Florescu bíró ma egy második letartóztatási rendeletet bocsátott ki Sarafov ellen, ki még most is szabadon jár Szofiában.

Bolgár bonyodalom.

Budapest, szept. 7.

Ferdinánd fejedelmet felkérte a minisztertanács, hogy térjen vissza. Ferdinánd erre a következőket felelte: Nem akarok olyan nép fölött uralkodni, a melyik pártolja a gyilkosságokat és gyilkosokat. Csinaljanak előbb rendet s azután visszatérek.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölts szerkesztő és lap tulajdonos:

MAGYAR MIHÁLY.

Magyar királyi államvasutak.

130,131—1900 sz.

887. 1—3.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a kolozsavári állomáson létező felvételi épület bővítéséhez, átalakításához és használható állapotba helyezéséhez szükséges építési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az egység árjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Budapesten, a magyar királyi államvasutak igazgatósága magasépítmenyi ügyosztályában (Teréz-körút 56. szám III. emelet 13. ajtószám) és Kolozsavart az üzletvezetőség pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1900 évi szeptember hó 20-án déli 12 óráig nyújtandók be alulírott igazgatóság építési főosztályánál (Teréz-körút 56. szám, II. emelet 10 ajtó.)

Az ajánlatok egy koronás, az ajánlat mellékletei pedig ikenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat a kolozsavári felvételi épület bővítésére és átalakítására.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1900 évi szeptember hó 19-én déli 12 óráig 9000 korona azaz kilenczezer korona bánatpénz teendő le a magyar királyi államvasutak főpénztáránál (Andrássy-ut 75. szám, földszint) akár készpénzben, akár állami letételekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlatához nem csatolandó.

Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek tértívennyel adandók fel.

Budapesten, 1900. év augusztus hóban

Az igazgatóság.

(Utányomást nem díjazunk.)

Angol, francia és német nyelvet tanít egy uri nő;

ki évekig volt Angol, Francia és Németországba. Egy óra 1 korona, gyermekeknek félár. Cím a kiadóhivatalban.

ACETYLEN-GÁZ-VILÁGÍTÁS.

Ajánlom saját találmányu szabadalmazott **Acetylen gázfejlesztő gépeimet**, a melyek legegyszerűbb kezelésekkel, teljesen biztosak. A mi a legfőbb **szép és olcsó világítás.**

Kívánatra költségcsalával díjtalanul szolgálók!!

Molnár Márton,
acetylen-gázfejlesztő gépgyáros
Szegeden, Valéria-tér 2.

795. 6—10.

Kiadó lakások.

Kolozsavart, Nagy-utca 5. és 7. szám alatt 3 és 4 szoba, fürdő-szobával és vízvezetékkel ellátott kényelmes lakások kiadó!

Eladó egy 4 szoba elő- és fürdőszobából stbbiből álló családi ház 200 öles kerttel.

Bővebbet a házmesternél. 654. 14—30.

Haszonbérbe,

esetleg megvételre, keresek egy 40—60 holdig terjedő kisebb birtokot,

lakház és gazdasági épületekkel.

Ajánlatokat teljes név és lakezimmel e lap kiadóhivatalába kérek „Kis birtok” czím alatt. 828. 4—5.

Jó magyar konyha.

Olcsó abona!!!!

Tisztán kezelt italok. Pontos kiszolgálat.

Galambsosi András

üzletében 816. 5—5.

Széchenyitér 8. sz. alatt kapható.

HIRDETÉSEK

a legolcsóbb árban felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

622—1900.

876. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó 1881. évi LX. tcz. 102. §-sa értelmében ezennel közhírré teszi hogy a zilahi kir. járásbíróaság 1898 évi Sp. 103/4. számú végzése következtében P a p Imre ügyvéd által képviselt K ö n y a Miklós javára Gyurkó György ellen 800 korona és járuléka erejéig 1899. évi február hó 8. foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1186 kor. becsült következő ingóságok u. m. lovak, házi butorok, nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a kolozsavár-vid. kir. járásbíróaság 1900 évi V. 81/8. számú végzése folytán 800 korona tökéketelés, ennek 1898. november 1. napjától járó 5 százalékos kamatai s eddig összesen 82 kor. 02 fillben bíróság már megállapított költségek erejéig Győr-Vásárhely, — alperes lakásán leendő eszközölésére 1900. évi szeptember hó 17-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitézetik — és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t-cz. 107. és 108. §. értelmében készpénzfizetés mellett, — a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsőron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfogalatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Kolozsavart, 1900 évi augusztus hó 20.

Piger János,
kir. bír. végrehajtó.

1017—1900.

878. 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-cz. 102. §-sa értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsavár-vid. kir. járásbíróaság 1899. évi Sp. I. 169/3 számú végzése következtében Náthán Salamon helybeli ügyvéd javára Steigenberger Armin ellen 83 kor. 10 fill. és járuléka erejéig 1899. évi decz. hó 6. foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfogalt s 1376 koronára becsült következő ingóságok u. m.: szobabutorok és egyéb nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a kolozsavár-vid. kir. járásbíróaság 1899 VII. 1140/2. számú végzése folytán 3 kor. 10 fill. hátr. tökéketelés, 4 kor. 12 fill. kamatai, és eddig összesen 91 kor. 56 fillben bíróság már megállapított az árverés megkísérlési és a még felmerülő költségek erejéig Kolozsavart, Ferencz József-utca 100. sz. 5 ajtó helyiségben leendő eszközölésére 1900. évi szeptember hó 17. napjának d. u. fél 4 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, — hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsőron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfogalatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kolozsavart, 1900 évi szept. hó 4.

Dupschek Ignác,
kir. bír. vjhító.

Bérbeadó birtok.

Kolozsmegyében, Kolozs-Karán egy 1010 catastralis holdas birtok,

folyó évi október 1-től kezdve 10 évre bérbeadó.

Értekezhetni: Báró Rottenthal Józseffel Kolozs-Karán, posta, távirda ugyanott. 861. 3—3.

Egy rendkívül csinos,

világosra páczolt **tölgyfa íróasztal** megfelelő **könyv-szekerénnyel** együtt kevésbé használt állapotban **jutányos áron** eladó.

Megtekinthető Kolozsavart, Kis-buza utca 3. szám. 818. 5—6.

Kiadó lakások!!

Külközép-utca 60. szám

(Leány-árvaház mellett)

3 szoba konyha, előszobával, 2 szoba konyha, előszobával, 1 szoba konyhával s a szükséges mellékhelyiségekkel, **kerttel együtt kiadó.**

Ugyisint **3 lóra istálló és kocsiszín.** Értekezhetni: **Zattler Józseffel** Szent-egyház-utca 20. 877. 3—3.

Nagy raktár szőnyeg, paplan, pokrócz és mátráczban! **Hazai gyártmányu pamut-vásznak és himzéseek. Cocos futószőnyeg minden szélességben.**

Sárga Kristóf

fehérnemű és vászon raktára

Kolozsavart, Belközép- (Deák Ferencz) utca 3. sz.

Dus választék divatos férfi- és női ingek, mindenféle szabású alsó nadrágok, legújabb gallérok, kézelők és nyakkendőkből,

Valódi francia felhár- és színes lenbátiszit zsebkendőkből,

Ferdinánd Richter-féle Rumburgi, Créas-, Irlandi- és Hollandi **lenvásznak** Francia, satin, creton, oxford és madapolan ingszövetek és ingbetétekben állandó nagy raktár.

Ujonszülötték részére garnitúrák, paplanok és kocsitakarók. Uj szerkeztű esernyők, színes és fekete harisnyák, keztyűk, nadrágtartók, kézelőgombok, mellűk stb.

Legnagyobb választék mindenemű szőnyegekben.

Elvállal kiházasítási vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérneműket pontos elkészítéssel, kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik. 809. 4—10.

Valódi késmárki lendámászt asztalnemű 25 százalékkal gyári áron alól kapható! Cspike, Tunis, Chemil és szerb függönyök. Gobelin asztal és ágyterítők.

DÁVID WENZEL

hangszerkészítő

Kolozsavart, külközép-utca 11. szám.

Raktáron az összes **réz, fa, vonós és fuvós** hangszereknek, valamint azok **alkatrészeinek.**

Kitűnő olasz-húrok stb.

Bármely hangszer **javitása** elvállaltatik, **gondosan és gyorsan** elkészítetik, valamint **legolcsóbb árban** számíttatnak.

763. 8—30.

Dunky és Társa

◀ **szövet, vászon és divatárú-üzlete** ▶
Wesselényi Miklós-utca 6. szám.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek tudomásul hozni, hogy a volt Poszler Gyula és Társa-féle ösdtömeg elárusítását beszüntettük és azon helyiségben egy újonnan berendezett divatárú üzletet tovább folytatunk, melyet az őszi és téli évadra a legújabb és legdivatosabb árukkal látunk el.

Azon előnyös helyzetbe vagyunk, hogy elsőrangú gyárosokkal jöttünk összeköttetésbe, minek folytán oly előnyt nyújthatunk tisztelt vevőinknek, hogy a rohamos áremelkedéseket a tisztelt közönséggel nem éreztetjük!!

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve pontos és szolid kiszolgáltatunk felajánlása mellett maradunk Tisztelettel

883. 2—3.

Dunky és Társa.

Vendéglői bérbeadás.

A magyar-láposi Takarékpénztár részvénytársaság a saját tulajdonát képező, Magyar-Lápos főterén levő újonnan épült nagy vendéglőjét, a mai kor igényeinek megfelelően beburkolozott 6 vendég-szobával, az ahoz tartozó és billiárdal ellátott kávéházat és külön éttermet, a vendéglős magán lakására szánt két szobát, konyhát, kamarát, pinczét, padlást, 18 lóra való istállót, kocsiszint, jégvermet, a kertben egy kényelmes fedett kuglizót, és az ezen bérlet tartozékait képező 4 holdnyi kiterjedésű gyümölcsös és veteményes kertjét az 1901 évi április 1-től kezdődő 3, esetleg 6 évre szabadkezből bérbeadni öh-jtván, felhivatnak bérbevenni szándékozók, ajánlataikat f. évi o k t ó b e r l i g az igazgatósághoz beadni.

Évi bérösszeg 2400 korona. A bérleti részletes feltételek a Takarékpénztár irodájába a hivatalos órák alatt megtekinthetők, esetleg 3 korona beküldése ellenében érdeklődőknek írásban is megküldetnek.

867. 2—2.

Az igazgatóság.

!!! **Hétfőn, szeptember 10-én utolsó előadás!!!**
Leo igazgató díszestéle.

LEO MAGYAR SPORT LOVARDÁJA.

A Trenosintéren.

Ma pénteken, szeptember 7-én

Utolsó Nagy HIEGH-LIEFE ESTÉLY!!!

a felállítandó Mátyás király szobor javára!!

A Tek. Tanács ellenőrzése mellett

Ezen díszelőadásban tekintve annak kiváló hazafias jótékony célját, alulírott igazgató intézkedett, hogy az összes szerződött művészek és művésznők legkitűnőbb mutatóványaikban mntatkozzanak be, miért is kérjük a n. é. közönséget ezen előadást minél számosabban felkeresni, hogy alkalmunk legyen e nemes célhoz minél nagyobb összeggel hozzájárulni.

Holnap szombaton, szept. 8-án este 8 órakor Mlle **Juliette** magas iskola lovarnő és Mlle **Lucie Verdier** ugró iskola lovarnő nagy fényes jutalom előadása.

Vasárnap szeptember 9-én 2 nagy dísz előadás, délután 4 órakor mérsékelt és este 8 órakor rendes árak.

Hétfőn szeptember 10-én este 8 órakor nagy bucsu előadás Leo igazgató dísz-estéle. Confetti és serpentin.

Becses pártfogásért esd **LEO, igazgató.**

723. 29—0.

Egy ülésű üveges kocsi, egy 2 ülésű batár, 3 félfedelű kocsi, 1 Gig, 2 könnyű féderes Stráf kocsi

mind használt, de jó állapotban olcsón **eladó!!**

Gergely Kálmán kocsigyártónál, 886. 1—2. Kültorda-utca 27.

Hirschfeld Sándor

fűszer és csemege kereskedése

Kolozsavart, Mátyás király-tér (Plébánia palota.)

Van szerencsém a nagyérd. közönséget értesíteni, hogy

fűszer és csemege kereskedésemet teljesen átalakítva

újonnan berendeztem

a legkitűnőbb minőségű árukkal, pontos kiszolgáltatással mellett.

Kérve a n. é. közönség nagybecsű pártfogását Kiváló tisztelettel

846. 3—3.

Hirschfeld Sándor.

Távbeszélő állomás 53. szám.

Haszonbérbe

keresek egy 50—100 holdig terjedő kisebb birtokot lakóház és gazdasági épületekkel.

Ajánlatokat a teljes név és lakezimmel együtt e lap kiadóhivatalába kérek „S. I.” czím alatt. 865. 4—5.

BITTÓ REZSŐ KOLOZSVÁR,

Mátyás király-tér 13. volt Főter 12.

A nagyérdemű ur közönség szíves figyelmét felhívom a beérkezett legdivatosabb **őszi újdonságokra.** Kiváltképen a legjobb minőségű hazai gyártmányokra; ugymint a legnagyobb választék nyakkendő különlegeségekből. Legnagyobb raktár belföldi, angol és olasz új divatu kemény és lágy kalapokban. Incek a legjobb francia szabás szerint, utazó, selyem, flanel és hálóingek, alsónadrágok, gallér- és kézelők rendkívül nagy raktára.

Esőernyő, sárczipő, sétatő, utazócsizmek, harisnyák, kocsitakarók és angolplaidok, a legfinomabb illatszerek, szappan és pipere cikkek Sport és bicykli áruk nagy választékban találhatók. Egyedül kizárólagos raktárát bírom helyben, a legjobb Magyarország kalap-gyárosától **Pelikán és Gyúrák** Budapest. Tartok elsőrendű budapesti cipész-mestertől legjobb szabású cipőket, valamint legjobb minőségű keztyűket Hamerli J. keztyűgyáros Pécs.

Nagyérdemű vevőim kényelmére beszereztem magamnak a legjobb conformateurt (kalapformálót), melynek segítségével bármely alaku fejre kemény kalapot vagy cylindert ráformálni tudok.

Nálam vett cylindereket ingyen vasalom; cylinder-vasalás **40 fillér.** Vidéki megrendeléseket utánvét mellett pontosan teljesítek. 862. 5—5

■ ■ ■ „**Elvem.**” Teljesen megbízható jó honi gyártmányt pártolni; c s e k é l y haszonnal nagy forgalmat elérni. ■ ■ ■

RINDT és DÓCZY

ÉPÜLET és BUTOR ASZTALOSOK

Kolozsavart. Külközép-utca 88. szám.

A nagyérdemű közönség becses tudomására kívánjuk hozni, hogy **bástya-utca 2. szám** alatt volt **asztalos üzletünket külközép utca 88. szám** (saját ház), helyeztük át.

Kérjük a nagyérdemű közönség további pártfogását.

Telefonszám **465.**

Ugyanott több **kiadó lakások** vízvezetékkel ellátva. 866. 4—0.

Teljesen befizetett részvénytőke 200.000 kor.
Tartaléktőke 50.000 korona.

Mezőgazdasági bank

és takarékpénztár

részvénytársaság

Kolozsavart, Jókai-utca 3. szám, emelet.

Betétek után naptól-napig

5% KAMATOT

fizet, s a tőke-kamatadót is az intézet sajátjából fedezi úgy, hogy a betevő **tiszta kamatot élvez!**

Betétek

rendszerint felmondás nélkül fizettetnek vissza.

Leszámitolt váltókat előnyös kamattal s kölcsönöket nyújt értékpapirok és ingatlanok váltófedezet alapján.

Sorsjegyek húzásainak nyilvántartását díjmentesen eszközöli.

Minden a bank és takarékpénztári ügyletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

856. 3—3. **az igazgatóság.**

Legszebb, legkényelmesebb, legolcsóbb

Társas-utazás Párisba

a világhíallítás megtekintésére,

a magyar tanulók-utazása Párisba.

Indulás: Szeptember 22-én, külön vonattal. Egy nap és éjjel pihenő Münchenben, visszauton Zürichben. Hét nap Párisban. Utközben is minden igényt kielégítő teljes ellátás. Elegáns szállodák. Szabad belépés a kiállítás területére. Kirándulás Versaillesbe stb. stb.

Összes költségek III. osztályban **115 frt 50 kr.** II. osztályban **145 frt 50 kr.** I. osztályban **185 frt 50 kr.**

Jelentkezéseket elfogad Budapest, Zöldfa-utca 27. I.

Propper N. János

igazgató.

A spiritizmusról.

(Asztaltánczolatás.)

Jókai Mór egy regényében az asztaltánczolatásról körülbelül ezeket mondja: „9 tized része nyögölöség, 9 század része képzeltetés, 9 ezred része állati magnetizmus, de 1 ezred része megmarad csodálatos, megfoghatatlan valóságnak, mint megmagyarázni képesek nem vagyunk. Ezen egy ezredrésze nem más, mint az emberek naivsága, csodálatos hiszékenységé.”

Közéletünk egy kiváló tagja nemrég könyvet bocsátott közre, mely tele van érdekesebbnél-érdekesebb szellemjelenségek, seanecek s egyéb túlvilági dolgok leírásával. A könyv tagadhatatlanul érdekes és még érdekesebbé teszi az, hogy írja, a köztisztelőben álló, kifogástalan és előkelő gentleman becsületszavával erősíti meg az abban közléteket.

Senkinek eszé ágában sincsen kételkedni az említett ur becsületszavában — amint az valami földi dologra vonatkozik, de a jelen esetben csak annyit lehet elhinni belőle, hogy az író maga szentül elhiszi, hogy amiket megírt, azok úgy vannak. És úgy gondolom, az emberek legnagyobb része az én álláspontomon van.

Mert tudományos dolgokról senkit sem fog meggyőzni valakinek a becsületszava. Ha példának okáért holnap egy másik kifogástalan úri ember becsületszóra állítja, hogy a nap forog a föld körül, mert ő erről ilyen és ilyen számítások, tapasztalatok; jelek és még Isten tudja, micsodák alapján meggyőződött: senki sem fogja elhinni. Vagy egy még talá-
lább hasonlat: ha egy-egy szavahihető tudós azt állítja becsületszavára, hogy van mennyország tubafával, hurikkal, angyalokkal, meg pokollal, örök tűzzel és vasvillás ördögökkel, mert ő ezt különböző okoknál fogva hiszi, keveseket fog erről meggyőzni.

Hogy hihetné el az ember, a józan, gondolkodó ember, az olyan dolgokat, melyeket bizonyítani semmi kézzel fogható dologgal, ellenben tagadni ezerféleképpen lehet?

A spiritiszták azt mondják erre, hogy például az asztal kopogtatásánál elég bizonyosság az, ha az „asztal kopog.”

Az asztal tényleg kopog, de rajta nyugszanak emberi és pláne asszonyi kezek.

Nem kell ide fizika meg matematika, hogy bebizonyítsam, hogy semmi sem mozog magától és különösen a jelen esetre vonatkozólag egyszerűen logikája fogom azt bizonyítani, meg részben a saját tapasztalataim alapján is.

Nemelyek az asztal kopogását a következőképpen igyekeznek kimagyarázni: a kezek az asztalon nyugszanak. Mivel pedig minden kéz a vérkeringéstől, illetve érveréstől természetes és állandó rezgésben van, amint ezen erő koncentrációódik, az asztalt megmozgatja, de így mondják: ez csak elmélet és épp ez a megfoghatatlan valami.

Ezt az állítást megcáfolni nem kell valami nagy tudomány és számítás.

Tegyük föl, hogy egy asztal körül ötven ülnek, tehát tíz kéz nyugszik az asztalon. Ha most mind az öt körülülők koncentrált kézzelrege képes az asztalt rezgésbe hozni, akkor az asztalnak éppen állandó olyan mozgásban kellene lenni, mint a rajta nyugvó kezeknek, nem pedig csak időközönként, még hozzá kérdésekre, egyet-egyet kopogni. Ez olyan világos, mint a nap. Sokkal valószínűbb azonban, hogy a kezeknek a sulya az asztalt nehezebbé tevén, ez a rezgés által kifejtett állandó mozgató erőt ellensúlyozza.

Azt állítom, hogy ha egy asztal „kopog”, azt löki valaki. Vagy jóhiszeműleg, vagy rosszhiszeműleg, tudja vagy önkénytelenül, de löki valaki, vagy esetleg többen is a körülülők között. A „jó médiumok” többnyire nők. Evvel elég van mondván, bővebb kommentár nem szükséges.

Azért állítom ezt egész határozottan, mert be tudom bizonyítani. Állítsanak előlem bármilyen nagy nehéz asztalt és én azt, ha körülülők kezekkel és már „kopogott” valamikor, kopogtatni fogom anélkül, hogy azt valaki észre vegye, persze, ha „hívők” vannak jelen, akik a körülülőkben nem kételkednek, mint ezt már a magam mulatságára sokszor megselekedtem.

A nehéz asztalnál is, mely az ellenkező oldalon kezekkel van megrakva, csak is nyomás szükséges, hogy az a tulsulynál fogva megbillenjen nem is szólva a kisebb és még hozzá három-lábu asztalokról, ahol egyetlen ujjnak észre nem vehető, gyöngye, sokszor önkénytelen nyomása az asztalt kopogtatja, mint erről már számtalanszor meggyőződtem.

Hogy sokszor eltalál valamit a „szellem”, az könnyen megmagyarázható. Gyakran, midőn én voltam a szellem és az asztalon valamit kopogtam, már az első két-három betű után több tagja is a társaságnak eltalálja az egész mondatot, mit kopogni akartam, min eleinte magam csodálkoztam legjobban. Ez azonban nem más, mint szuggesztio. A kezek az asztalon többnyire lánczot képezve nyugszanak. Én természetesen, folyton arra gondolok, amit kopogtatni akarok, hogy az abc illető betűjénél az asztalt megnyomhassam.

Igy megkönnyebbítve az asztal által is, mely az állati delejt egyik testből a másikba vezeti, a gondolat közlódik és sokszor tapasztaltam, hogy ha így valamit kitaláltak az asztalnál ülők, már nem is kellett annyira nyomnom az asztalt, mert midőn az illető betűhöz érkezünk, már több kéz engedett vagy nyomott — szinte önkénytelenül is — az asztalon. Éppen így van az, ha valamit véletlenül eltalál a „szellem.”

A kártyavetésben még ma is sokan hisznek, bár minden felvilágosodott ember tudja, hogy csak örült chimaera az egész, azért mégis gyakran megcsik, hogy valami beteljesedik a jóslatból. Szóval, igazat is lehet hazudni véletlenül, a mint hogy a vak tyúk is talál szemet.

A delejesség és clairvoyanceról tudunk valami keveset, a szuggesztioról és hipnózisról már valamivel többet, bár nem tudjuk, mik ezek voltaképpen, mik a törvényeik, határai, tulajdonságuk és lényegük, de tudjuk, hogy vannak, mert bizonyos sajátságokban nyilvánulnak. Ezeknek fejtegetése már nem ide tartozik, bár némely csodálatosnak látszó „eltalálás” ezekkel volna megmagyarázható.

A spiritizma és antispiritizma művek sok ezernyi kötetet tesznek, a melyeket át nem tanulmányozhattam, sőt úgy hiszem, nagyon kevesen tették ezt.

Azok közül, a mit olvastam, a legtöbb a léleknek, illetve a szellemnek a halál után való önálló létezését állítja s vitatja.

De az asztal magától nem mozdul, mert a fizika törvényei szentek. — Akció nélkül nincs reakció. Kültetés nélkül semmi sem mozdul helyéből, vagy helyében.

Ha megengedjük, hogy van szellem, akkor egy ilyen, természetesen földi törvény nem alkalmazható. De az asztal nem szellem, hanem egy kézzel fogható, látható sulyal és terjedelemmel bíró tárgy, mely nem mozdulhat, ha valamely erő nem gyakorol rá befolyást. — Tehát az állítólagos szellemnek, melynek sem érfogata, sem sulya nincsen, a mely nem látható, nem tapintható, szóval semmi, okvetlen fizikai befolyást kell gyakorolnia az asztalra, hogy mozogjon. Már ez magában is non sens, hogy egy „semmi” valamire akciót gyakoroljon. De tegyük fel, hogy a „szellem” erre képes.

Már pedig, ha én egy asztalt, mely a reákrakott kezek sulyával együtt pl. 10 kg., mozdatni tudok, semmi emberi ésszel fel-fogható logikus vagy fizikai okot sem bírok felhozni, hogy ugyanazon asztalt ne bírjam mozdatni ha az asztalról a kezeket leveszik, amiálta az 4 kgrmmal könnyebb lesz.

A spiritiszták azt is felhozzák, hogy annyi művelt, előkelő és tudós ember hisz tanukban, kik nem hagyják megcsaladni magukat.

Azon urak lehetnek bármilyen műveltek, bármilyen tudósok, azért mégis csalódhatnak és megcsalhatók.

Mint már említettem, a médiumok csaknem kizárólag hölgyek, egy ügyes „médium” pedig, kivált ha művelt, szellemes és — amit legelőször kellett volna emlitenem — szép csodákat tud művelni.

Sokszor az asztal olyan nyelven is kopogtat mondatokat, melyen egyik körülülő sem beszél. Az elhihető, hogy egyikük sem beszél azon a nyelven, de az meg igen valószínű, hogy a heterogén elemekből álló spiritizma társaságban akad valaki, aki hallott már néhány szót vagy mondatot azon a nyelven, habár igazat is mond, midőn azt állítja, hogy nem beszélí azt a nyelvet.

Szép asszonyokkal, leányokkal egy kis asztal körül ülve, kéz kezet érve, bizony szívesen elszellemidézget az ember — honnyóit qui mal y pense — ha még olyan előkelő és tudós is és azon sincs semmi csodálni való, ha meghosszabbítani, érdekessé tenni igyekezik a seanceot.

Ugy vélem, hogy az összes spiritisztikai csodák ilyen apró és nagyon is emberi dolgokkal fejthetők meg, nem valami túlvilági, nagy transzcendens eszmékkel.

Vannak olyan médiumok, akik a szellemeket „látják”, velük beszélgetnek és beszédjüket értik. Ez vagy humbug vagy pedig az elmegyógyászat körébe tartozik. Más alternatíva nincs. Erre kár szót vesztegetni.

Az idegesség ezen századában, midőn férfiak, nők, gyermekek egyaránt idegesek, az olyanokat sem kell csodálni, akik vakon hisznek a spiritizmusban. Hisznek, a szó teljes értelmében, vakon, megfontolás és gondolkodás nélkül, ellenmondást nem tűrve és meg nem hallgatva, a fanatikus dervis makacsságával.

Hogy a halálután mi van, azt határozottan senki sem állítja, ez örökké megfoghatatlan marad és ez jól is van így. Hadd legyen min rágódni a bölcseszeknek, kik erről már könyvtárakat írtak össze és fognak is még írni. E műveknek egy a veleje: tudjuk, hogy nem tudunk semmit.

Legjobbban jellemzi különben az egész bölcsészetet egy híres angol filozófus, ha jól tudom Watheley, ki azt mondja: „A filozófia a halállal való foglalkozás; aligha filozófia az ember annyit, ha a halál nem volna.”

A spiritizmus is alapjában véve csak filozófálgatás, csakhogy helytelen formában és alakban, ugyszólván álcázott formában. Ő k minden kornak vita tárgyát képező kérdését már megfogtattak jelentik ki ezzel, hogy a szellemek létezését és akcióképességét állítják és ezen nem létező, vagy legalább is vitás individuumok segélyével igyekeznek az ember létezésének titkát felderíteni.

A spiritiszták többek közt állítják, hogy minden szellem oly tulajdonságokkal bír, amilyenekkel élő ember korábban bírt. E szerint van okos és ostoba, művelt és műveletlen, előkelő és közönséges, jó és rossz, szabadelvű és néppárti szellem.

Ne neked, szent egyenlőség! Csak hű ábránd vagy, poéták illúziója! Hiszen még a halálban sem egyenlők az emberek.

Azt állítják a spiritiszták, hogy egy szellem többször is mehet emberi testbe. Például Dreyfusról kiderítették, hogy valamikor velencei doge volt.

Hát akkor hogyan beszélgettek annyi szellemmel, rokonnal és rég meghalt nagy emberek szellemeivel, ha azok újra emberi testbe jutnak, vagy mint ők mondják „inkarnálódnak”?! Vagy talán egy Julius Caesar, egy Dante, egy Napoleon, egy Goethe, egy Petőfi szelleme kivétel?!

Hát a halál után is van protekció? Viszont el lehet-e képzelni Galieloi szellemét egy — zulukafferben?

Különben az a tan már nem új dolog. Buddha, Kon-fuce és Brahama követői már sok ezer év óta hirdetik a metamorphosist, csakhogy szerintők a meghaltak lelke állatokba, még egy bolhába is átvándorolhat.

Persze, a spiritiszták ezen kellemetlen állapotot elhagyják, mert senkinek hinne olyan tanban, mely szerint holta után lelke egy — svábbogárban „inkarnálódhatnak”

Hát egy egyszerű kérdést: ha a szellem mozgatni képes az asztalt, ha kezek nyugszanak rajta, mért nem képes mozdatni akkor, ha nincsen rajta kéz, hiszen így sokkal könnyebb volna, mert nincsenek rajta kezek, mik az asztalt sulyosabbá teszik és még le is szorítják?

Hát miért nem mozdtítják így az asztalt? Miért nem ír a médium írónja, ha nincsen kézben? Az ezüst mért nem csuszik a betűkhöz, ha nincsen rajta ujj?

Hiszen így mindenki spiritizma lenne rögtön. Azt állítják, hogy a szellemek haragsznak, ha valaki nem hisz bennök a jelenlevők között. Hát mért nem győzik meg a kételkedőket? Mozdtítsanak meg egy asztalt anélkül, hogy valaki az asztalhoz nyúljon és akkor mindenki hinnai fog.

Az ember szeret olyan dolgot keresni, amit megfejteni, megmagyarázni nem tud, ami egy kissé meborzongatja és fásult idegeit izgatja. Hogy egy ilyen ideges társaság borzasztó dolgokat tud produkálni, azt elhiszem.

Ez a ragadó járványként terjedő szellem-idegesség mind nagyobb körökben kezd elterjedni, kiszámíthatatlan morális károkat okozva különösen a societas azon rétegében, mely nem áll olyan szelemi nívéaun, hogy megtudja különböztetni a lehetetlent és lehetetlent a lehetségestől és hihetőtől.

A spiritisztikai processzusok az idegeket rendkívül felizgatják, úgy hogy néhány seance után hallucinálnak.

Sok helyen a serdülő, sőt kis gyermekeket is belevonják a mulatságba, akikre nézve nagyon épületes dolog, midőn sapadt arczeal, fogvaczogva és reszketve hallgatják „nagyapjuk szellemét” és okosodnak azon bölcs mondásokon, melyeket az asztaltól nyernek és amelyek majdnem oly érthetetlenek és butitók, misztikusak, mintha egy ökorri jósdától vagy egy jelenkori tudományos akadémiától származnának.

Napirenden van a seanceok alatt, hogy gyengébb idegzetűek ájduoloznak. Aztán következik az étvágytalanság, ideges félelem stb., végül az orvos.

Egész családót láttam már, melyeknek minden tagja beteges mániával csüng a szellemein. Még azt is megkérdezék tőlük, hogy jól áll-e az új kalap.

Egy másik család 3 éves kis lánya, ha csengetést hall, már kiabál: mamám, jönnek a szellemek.

Hát bizony ez elég szomorú dolog.

A tulzolt honvágyat már az orvostudomány a betegségek közé sorolja; azt mondják: nosztalgia. Nagyon hamar el fog érkezni az idő, midőn a spiritizmust üzőket szintén egy külön kategóriába kel helyezni.

Igen sokan csak divatból hódolnak ezen szenvedélynek, mert most ez szik és az az érdekes, hogy azok a legtűzeesebb védői és terjesztői a tannak, kik legkevésbé hisznek benne.

Aki azt hiszi, hogy ez a tan csak néhány évtizedes, nagyon csalódik. Ez már egyidejű az emberiséggel. Meg volt már az ókorban, mikor emberáldozatokat hoztak a rossz szellemeknek. Ott volt a középkorban a boszorkányperekknél, az autodaféknél, a tündérmesekben; a hazajáró lélek, az ördögös, a lidérc, a kísértet mind ezen tanból származik, amely most ujult erővel emeli fel

fejét, csakhogy most renoválva, felcziczomázva, kipingálva. Még a nevét is, megváltoztatták. Azelőtt volt babona, mostan spiritizmus. Mindenki kemberi kötelessége leleplezni a spiritisztákat, ahol csak lehet. Védkezni kell ellene.

A pszichológoknak mindenesetre nagyon érdekes jelenség. Az ember még mindig hisz a hihetetlenben. Felfogni igyekszik a felfoghatatlant. Csodás makacssággal csügg, rágódik az eszméken, amelyek csak sötétséget terjesztenek és semmi világosságot. Azok találnak a legtöbb hívőre, akik a leghihetlenebbet hirdetik.

De igaz is a régi latin mondás, menyire igaz: Mundus vult decipi. A világ akarja, hogy megcsalják!

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás

a szamosujvári takarékpénztár részvénytársaság 1900 augusztus havi forgalmáról.

Bevételek: Pénztárhozatal 6605 korona 25 fillér. Betétek 30265 kor. 64 fil. Kamatok 7801 kor. 80 fil. Váltók 133397 kor. 84 fil. Kötvények 2722 kor. 4 fil. Jelzálog kölcsön 950 kor. Betét más pénzüzetnél 30000 kor. Beszedési illelék 14 kor. 60 fil. Összesen: 211767 kor. 17 fillér. — **Kiadások:** Betétek 22801 kor. 58 fil. Kamatok 61 kor. 8 kr. Váltók 145851 kor. 61 fil. Kötvények 320 kor. Jelzálog kölcsön 40000 kor. Tisztviselők fizetése 623 kor. 32 fil. Irodai szükségletekre 42 kor. 39 fil. Jövedelmi adóra 800 kor. Pénztár maradvány 1267 kor. 19 fil. Összesen: 21176 kor. 17 fillér.

Köszönetnyilvánítás.

Nyilvános köszönet és számadás. A kolozsvári nyomdász dalkör által f. évi aug. 26-án tartott kirándulásán felülfizettek a következő igen tisztelt urak és hölgyek: Ajtai K. Albert 3 kor., özv. Cseh Istvánné 4 kor., Braun Mihály 2 kor., Burehár András 1 kor., Stefánovics Nándor 1 kor., Fekete Lajos 1 kor., Beneze János 1 kor., Mancsi György 1 kor., Szabó Ferencz 1 kor., Juhász György 1 kor., özv. Gyárfás Istvánné 2 korona, Gorbó János 40 fillér. — Fogadják e helyen is szíves támogatásukért úgy az igen tisztelt felülfizetők, nemkülönben Herczeg Albert ur is, a ki szép helyiséget ingyen engedte a dalkör rendelkezésére — a dalkör minden egyes tagjának halás köszönetét. Kolozsvárt, 1900. szept. 1. A rendezőség.

NYILTÉR.

T. cz.

Van szerencsém a nagyérdemű zenekedelő közönség, zenekarok és zene egyletek tudomására hozni, hogy a nyár folyamán saját felügyeletem alatt, a saját műhelyemben készített mindennemű hangszerekkel Wesselenyi Miklós-utcai raktáromat dusan felszereltem. És azokat a budapesti hason gyárakkal versenyezve, a legszolidabb árban ajánlom megvételre.

Üzletem fő elve lévén kevés haszonnal minél több partfogót szerezni, műhelyemben a szakmamba vágó mindenféle javítások és munkák is a legnagyobb precizitással, a legolcsóbb díjazás ellenében lesznek teljesítve.

Mester és régiségi hegedűk raktáron. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Remélve a zenekedelő körök szíves támogatását, vagyok

hazafias tisztelettel
Braun Mihály,
Erdélyrészi hangszergyáros
Kolozsvárt.

4—*

Női felöltő és szücsáruraktár!

Ujdonságaink női felöltőkben megérkeztek.

Ujdonságaink női felöltőkben megérkeztek.

Tisztelettel értesítjük a n. é. hölgyközönséget, hogy az idény ujdonságai úgy őszi mint téli felöltőkben megérkeztek.

Ujdonságaink megtekintésére bátor kodunk a t. vevőközönséget meghívni.

Tisztelettel

Bányai Sámuel és fia
Mátyás király-tér 8. szám.

Telefon 236.

